

APSVEIKUMI

Sveiciens

**JAUNĀS
KONSERVATĪVĀS
PARTIJAS**

dibināšanas sapulces
dalībniekiem!

Dibināt jaunu partiju sarežģītā ārpolitiskajā situācijā un laikā, kad tauta ar bažām gaida katra jauna politiskā spēka uznācienu uz politiskās skatuves – tā ir drosme. Lasot Jūsu jaundibināmās partijas konservatīvo programmu un svaigas vēsmas saturošos statūtus, rodas cerība, ka labējo partiju flangam ir gatavi pievienoties nobrieduši sabiedrotie, kuri vēlas papildināt valstiskuma un nacionālo vērtību aizstāvju rindas Latvijā. Vērtējot līdzšinējos Jāņa Bordāna centienus tiesiskuma stiprināšanā valstī, rodas cerība, ka partija būs ilgaicīga un iegūs lielas tautas daļas uzticību.

Lai veicas!

ANNA SEILE

**Godātais kungs
JĀNIS BORDĀN!**

Jūsu darbības laiks Tieslietu ministra postenī bija spilgts un daudzsoļošs.

Tas pārliecināja, ka Jums pa spēkam vēl smagāka nasta.

Ticu Jūsu labajai gribai, sveicu ar šo notikumu, un no sirds vēlu

JAUNAJAI

**KONSERVATĪVAJAI
PARTIJAI**

pulcināt patriotus, kas pārvērtīs Latviju par pārticības valsti.

Jūs patiesi cienot un Jūsu labos centienus atbalstot –
JĀNIS STREIČS

Jaunās konservatīvās partijas darbības pamatā – tiesiskums, drošība, godīgums

"Latvijas esošās partijas par savu paziņāš zīmi izvirza publicitāti ieguvušas personas un runā par to, kā pārdalīt valsts naudu. Es jutu nepieciešamību radīt partiju, kas balstīta konservatīvās vērtībās. Piedāvāju vadīt valsti, domājot par to, lai tā būtu pelnoša, par prioritāti turot sabiedrības drošību."
JĀNIS BORDĀNS, Jaunās konservatīvās partijas dibinātājs, valdes priekšsēdētājs.

Pilsoņi un iedzīvotāji

No Jāņa Bordāna runas JKP dibināšanas kongresā

Esmu suverēnas Latvijas pilsonis un pievienojos pārējo pilsoņu gribai dzīvot brīvā Latvijas valstī. Manai valstij ir nepieciešama godprātīga, taisnīga, par savu pilsoņu labklājību domājoša valsts pārvalde, valdība un politiķi. Tā ir normāla visu pilsoņu prasība – dzīvot nodrošinātā, savstarpēji noderīgā un plaukstošā vidē, nemiti-

gi paaugstinot dzīves kvalitāti. Pilsonis ir apzinīgs, modrs, līdzdarbojošs. Turpretim iedzīvotājs būtībā ir pret valsti vienaldzīgs. Vienaldzīgajiem pārsvarā interesē pašlabums un mirkļa izpriecās.

Tauta, tās pilsoņi dod valdībai varu, un jebkura valdība eksistē, pateicoties pilsoniski domājošo atbalstam. Kad šāda atbalsta vairs nav, vara pārstāj pastāvēt. Ja valstī nav pilsoņu, bet ir vienkārši iedzīvotāji, tad

politika ir konkurence, kontrole un amorāls līdzeklis savtīgu interešu sasniegšanai. Šādas politikas sekas ir destrukcija, bet pati politika – vien tiekšanās pārņemt un saglabāt savā kontrolē valdību un valsts pārvaldi. Tai raksturīga specifisku interešu grupu sacensība par varu, pielietojot viltīgas, slēptas un negodīgas metodes. Šādas varas motīvs – sabiedrības kontrole, ātra peļņa uz varas rēķina. Tā ir ērti nomaskējusies no sabiedrības acīm savu destruktiyo rīcību, kur cīņā par varu tiek izmantotas tiesībsargājošās, represīvās struktūras, ierēdniecība, plašsaziņas līdzekļi, pat izkropļojot to pamatfunkcijas. To pierāda varas izvairīšanās risināt problēmas atklātā, visai sabiedrībai saprotamā politiski sociālā dialogā.

Šāda komanda vēlas valdīt mūžīgi un reālos lēmumus pieņemt vēlētajam neaizsniedzamā līmenī, par valstisku normu mākslīgi uzspiežot savus uzskatus, regulāri atgādinot, ka cilvēki ir nelabojami, pērkami, nesaprātīgi. Toties korupciju uzskata par piedodamu vājību, kas liecina par korumpanta iespējamu "derīgumu". Taču ir teiciens – "pat ja ļoti daudziem piemīt kāds netikums, tas to vēl nepadara par tikumu".

Jaunās konservatīvās partijas credo

Mēs atklāti, neslēpjot savas mērķus, nemānot ar tika-

miem lozungiem, paziņojam, ka vēlamies līdzšinējo – uz iedzīvotājiem orientēto politiku, valdību un varas struktūras mainīt par labu pilsoniskumam.

Mēs skaidri un vienoziņīgi aizstāvam Latviju kā neatkarīgu, demokrātisku, tiesisku, sociāli atbildīgu un latviski nacionālu valsti. Tā ir mūsu dziļākā pārliecība, mūsu ideoloģija, kas noformulēta Satversmes Preambulā un skaidri iezīmē Latvijas nacionālā vienlaikus eiropēiskā valstiskuma platformu. Mūsu harmoniskā, izsvērtā un konsekventā nostāja, veidojot Latvijas politisko nāciju, ļaus justies drošiem par savu nākotni Latvijā arī tiem, kuru dzimī valoda ir ukraiņu, armēņu, krievu, angļu vai kāda cita, kas tāpat kā mēs stāv uz šīs Latvijas valstiskuma platformas un mums ir vienotas pamatvērtības.

Mūsu sabiedrotie nav tie, kas neatzīst vai šaubās par Latvijas valstiskuma platformu: neatzīst okupāciju un līdz ar to valsts nepārtrauktību, nenosoda totalitāros režīmus, kas valdīja mūsu valstī pusgadsimtu, neatzīst, ka Latvija ir latviska valsts, kur latviešu kā valsts nācijas valoda ir mūsu visu kopējā valoda neatkarīgi no indivīda tautības, neatzīst, ka Latvija pieder Rietumu, Eiropas kultūrai, kuras vērtības ir arī mūsu vērtības.

(turpinājums 3. lpp.)

VĒRĪGAM VĒLĒTĀJAM

❖ **SKAIDRĪTE LASMANE,**
LU Sociālo zinātņu fakultātes profesore

Partiju identitāti un realitāti Latvijā dažkārt glābj divas publiski deklarētas galējības. Pirmā ir nepārkāpjamu robežu programmatiskais vēstījums, otra –

robežlīniju atvērtība un elastīgas politiskās domāšanas prakse.

Kad politiskā darbība noveda līdz kārtējai uzticības krīzei, partijas identitātei dažkārt izlīdz sarkanās līnijas signāls. Ne tiešā krāsas nozīmē kā marķieris, bet stingru principu un lieguma ievirzē. Aizsargjoslu likumā vai apbūves noteikumos sarkanā līnija nošķir koplietojamus ceļus, ielas, inženierkomunikācijas no privāto īpašumu pretenzijām. Latvijas publiskajā telpā šī divvārde plašāk ienākusi ar diskusijām medijos, taču īpaši ar Valda Zatlera Reformu partijas publiski deklarēto vēlmi norobežoties no oligarhu ietekmes. Īslai cīgi, pārsvarā uz vēlēšanu laiku dzimstošu partiju var glābt šādu deklarativu principu pub-

liskais pieprasījums. **Bet realitātē vai nu oligarhu pārspēks izrādījies par lielu, vai kopīgā gribā atbrīvoties no atkarības par vāju, taču, kā liecina prakse, sarkanās līnijas vēstījums neglābj partiju no irdenuma un bojāejas ilglaicīgi.** Principu ideāls praksē izrādās grūti īstenojama lieta.

Vairāk par sarkano līniju verbālām deklarācijām un nespējām tās īstenot, politiskās partijas irdina un posta robežu miglainums un nepārtraukta politiskās migrācijas gatavība. Bez argumentācijas un bez kaula kāds izbījis politiķis pasludina sevi par pirmo sarkano līniju nojaucēju varas sacensībās un gatavs mainīt savas nacionālās pārliecības virzienu, piemirstot, ka

nodevība un bezprincipu pozīcija ir skaidra pagrimuma zīme. Nepārtraukti pirms vēlēšanām kāds bariņš viņam līdzīgo pārstaigā nelielo politisko iespēju lauciņu, slālot tuvākām un tālākām partiju robežām pāri, sējot neuzticības sēklu Latvijas valstij un tās politikai, kur viss var izrādīties neparedzams, situatīvs un nedrošs. Atsevišķu politiku intereses var piepildīties precīzā migrācijas virziena aprēķinā, modri līdzsekojot SKDS u.c. reitingu jaunumiem.

Pastāv trešais variants – divsejainība un maskēšanās, kad varas interešu savtīgumu aizklāj viltīgā un viltotā saskaņa ar dzīves atstumtajiem, ar nabadzīgo tautu, ar grūtdieniem vai citām grupām. Maskas vei-

došanā iesaistīts reklāmas un publisko attiecību labi apmaksātais profesionalisms, kas palīdz runāt ar jebkuru vēlētāju slāni tā valodā. Gadās, ka izdodas samērā plaši piesaistīt uzrunātos. Uz laiku, kamēr maskas krīt.

Ne sarkano līniju deklarētās un dzīvē neīstenotās galējības, ne robežu elastīgā atvērtība kopā ar pastāvīgu politiskā migranta stāvokli, ne masku neīstā tuvināta atsevišķām grupām nesaglabā partiju identitāti un nenodrošinās pamatotu uzticēšanos partijai ilgstoši. Demokrātija nav iespējama bez pamatotas uzticēšanās, kuras svarīgākais nosacījums tomēr ir un paliek stabila morālo vērtību domāšana un rīcība, kas balstīta ne atsevišķu personu un grupu, bet Latvi-

jas valsts drošības un tālākattīstības labā.

Šādas morālo vērtību līnijas vispirms iedibināmas un nosargājamas sevi bez publisku deklarāciju ārišķībām, dārgo reklāmu vai kampaņu skaļuma un atvērtības jebkurai pārliecībai. M. Vēbera 1919. gada lekcijā *Politika kā aicinājums* dots labs **politika portretējums – vērigs realitātes lauka pārredzējums, nesavtīga un patiesa pārliecība, kas robežojas ar kaislību, un atbildība par mērķu un līdzekļu izvēli.** Jaunās konservatīvās partijas nākotne ir atkarīga kā no programmatisku dokumentu skaidrības, tā jo īpaši no vērtību līnijām un to attīstīšanas spējām sevi, partijā un ikvienā tās līdzbiedrā.

EKONOMIKA

❖ **KRIŠJĀNIS FELDMANS,** uzņēmējs un ekonomists
Kas notiek ar Latvijas ekonomiku?

Atrodamies tādā kā recesīvā apburtajā lokā. Bet kā tad ar izslavēto "veiksmes stāstu"? Kopš 2009. gada ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits Latvijā ir samazinājies par simts tūkstošiem cilvēku, samazinot iespējas iekasēt tāda paša apmēra nodokļus. Līdz šim valdošo partiju pārstāvji ir mēģinājuši kompensēt iespējamo iztrūkumu, turpinot celt nodokļus. Ir ieviests tā sauktais "nodoklis par nodokļu maksāšanu" – 50 EUR liels peļņas nodoklis uzņēmumiem, pat, ja tiem bijuši zaudējumi. Ieviests pienākums uzņēmumiem, kuru apgrozījums gadā pārsniedz 7000 EUR, vismaz 1922 EUR samaksāt darbaspēka nodokļos par vienu strādājošo uz pilnu slodzi. Šogad tiek runāts par nepieciešamību celt PVN un citus nodokļus.

Bet vai tad uzņēmumi ne likvidējas un iedzīvotāji neizbrauc tieši tāpēc, ka pēc nodokļu nomaksas nevar nopelnīt pietiekami daudz, lai izdzīvotu? Jā, tieši tāpēc.

Valsts ieņēmumu dienests – jauno laiku bende?

Valsts ieņēmumu dienests, atvieglojot savu darbu un izvairoties no iedzīlīnāšanās katrā konkrētā lietā, ir panācis, ka Latvijas nodokļu likumi tiek veidoti pēc

Naudas trūkums Latvijas Republikas valsts budžetā. Cēloņi un risinājumi

principa – visi uzņēmēji ir zagļi, ja vien nav pierādīts pretējais. Bet tas vēl nav viss. Ja VID ir veicis nepamatotu soda un kavējuma naudas uzrēķinu un ja uzņēmums, cīnoties par savu taisnību, pārsūdz VID lēmumu administratīvajā tiesā, VID pieņemtā lēmuma izpilde netiek apturēta – no uzņēmuma tiek piedzīta visa nauda, uzņēmums momentā ir novests līdz maksātnespējai, bet uzņēmuma valde var turpināt 5 gadus gaidīt tiesas spriedumu, kas uzņēmuma rīcību var arī attaisnot. Diemžēl tad vairs nav ne uzņēmuma, ne darbinieku, ne vēlmes nodarboties ar uzņēmējdarbību.

VID turpina savu represīvo darbu, mēģinot panākt tādas izmaiņas Maksātnespējas likumā, kas noteiktu, ka gadījumā, ja uzņēmums kļūst maksātnespējīgs, lai gan kapitālsabiedrības juridiskā forma ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, tā valdes locekļi būtu atbildīgi ar visu savu mantu par jebkuriem nodokļu parādiem, tai skaitā, iespējams, nepamatotām soda naudām un uzrēķiniem. Tas ne tikai rada augstus negatīvus uzņēmēju emocijām attiecībā pret valsti, bet arī vājina tautsaimniecību.

Kā izpaužas tautsaimniecības vājināšana?

Cits piemērs – pienākums uzņēmumam, kas iepriekšējā pārskata gadā ir strādājis ar peļņu, kārtējā gada laikā katru mēnesi maksāt uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa maksājumus par vēl kārtējā gadā nepelnīto naudu, pieņemot, ka peļņa būs tikpat liela vai vēl lielāka. No kurienes gan lai uzņēmums ņem naudas līdzekļus, lai avansētu valsti? Pārsvārā uzņēmumi ir spiesti samazināt savu apgrozāmo līdzekļu apjomu, kas

ir vitāli nepieciešami to attīstībai, vai arī aizņemties tos kredītiestādēs, parasti galvojot ar visu savu mantu, lai samaksātu nodokļa avansu par vēl nenopelnītu naudu gadu uz priekšu. Lieki piebilst, ka šāda aizņemšanās bankās maksā naudu – procentu maksājumus.

Ko VID ir darījis, lai mainītu sistēmu un šādas iespējas apcirstu jau saknē?

Būtībā jāatzīst, ka tieši VID ar saviem nekvalitatīvajiem lēmumiem un pavisām attieksmi ir pieļāvis, ka Eiropas Savienības

Var droši teikt, ka lielākā problēma Latvijā ir naudas trūkums valsts budžetā. Kāpēc? Nodokļu maksāšanas kultūra valstī nav izcila, bet tā ir tikai viena no problēmām.

tiesa Latvijas vietā izveido tādu tiesu praksi, kas diemžēl der tikai civilizētai valstij ar eiropiešu kultūru. ES tiesa ir nospriedusi, ka VID pircējam nedrīkst liegt tiesības atskaīt PVN, pamatojoties pat uz pārdevēja īstenoto krāpšanu vai pieļautajām nelikumībām. Šāds spriedums nozīmē, ka Latvijā turpmākā cīņa ar PVN izkrāpšanu ir praktiski neiespējama, ja netiek mainīta sistēma un uzlabota VID darbinieku kompetence. Ierēdņiem būtu jāmaca identificēt un pierādīt noziedzīgus nodarījumus nodokļu aprītē.

Kā cīnā ar kontrabandu?

Pieņemot, ka Latvijā kontrabanda veido tikai 20% no akcizēto preču kopapjoma (ir bijušas aplēses, ka kontrabandas īpatsvars varētu būt līdz pat 50%, īpaši tabakas tirgū), un, tā kā kontrabanda skar PVN un akcizes nodokļus, no kuriem valsts veido lielākos ieņē-

mumus, varam izrēķināt, ka katru gadu Valsts kasei garām aiziet aptuveni 600 miljoni eiro.

Kādi secinājumi?

VID tā vietā, lai strādātu iepriekšminēto miljonu iegūšanas virzienā, ir izvēlējis nodarboties ar auditiem un sodu izrakstīšanu par pārkāpumiem sauiņai strādājošo uzņēmumu, kas reizumis pieļauj grāmatvedības kļūdas.

Tas, ka valsts ar VID rokām apzināti noved mazos uzņēmumus līdz maksātnespējai, līdzinās noziegumam, par kuru Krimināllikumā ir paredzēta atbildība. Pēc

krīzes liela daļa uzņēmumu uzkrāja nodokļu parādus, bet vienlaikus turpināja strādāt un nodarbināt darbiniekus, nodokļu parādu sadalot uz nākamajiem periodiem. Šobrīd VID piekopj praksi pēkšņi pieprasīt pilnu nodokļu parāda summu. Tas izraisa momentānu uzņēmuma maksātnespēju, darbinieku atlaišanu, kā arī stimulē emigrāciju. Stipri jāapšaubā, vai VID novērtē šādu soļu ietekmi uz tautsaimniecību.

Būtu jāspēj izvērtēt prioritātes, vai resursus labāk virzīt lielāku nodokļu ieņēmumu gūšanai vai enerģiju tērēt, nemitīgi kratot ar pirkstu un uzšaujot ar pātagu tiem darba zirgiem, kas valsts nodokļu "vezumu" vēl velk. Rezultātā šobrīd problēma ir nonākusi tik tālu, ka VID domā, kā maksimāli "nogrābt" naudu, bet rinda uzņēmēju – kā maksimāli nemaksāt.

Kas jādara, lai situāciju labotu?

Ir jāturpina Jāņa Bordāna uzsāktās reformas tiesu sistēmā. Tā rezultātā tiks uzlabota uzņēmējdarbības vide – uzņēmēji zinās, ka gadījumā, ja kāds viņiem paliks parādā, viņi varēs vērsties tiesā, kur viņi netiks apkrāpti, kas notiks pietiekami savlaicīgi, un viņi savu naudu atgūs. Ja parādnieks kļūs maksātnespējīgs, tad maksātnespējas process notiks godīgi, un visi kreditori saņems, kas viņiem pienākas.

Ir jāīsteno reformas ne tikai pēc burta, nomainot dažus struktūrvienību nosaukumus, rotējot vadītājus un mehāniski atlaižot noteiktu procentu darbinieku, bet arī pēc gara. Reformām ir jābūt ātrām, to rezultātam jābūt tādā, lai reformētā sfēra būtu efektīva. Piemēram, statistikas datu apstrādei valsts iestādēs ir jāveido nevis miljonus vērtas informācijas sistēmas un jāpieņem darbā vairāki neefektīvi darbinieki, bet pietikt ar vienu apķērīgu, darbu meklējošu studentu, kurš vidusskolā apguvis tā paša *Microsoft Excel* automatizācijas iespējas.

Jāturpina iestāžu vadītāju, kas savas iestādes ir iedzinuši dziļā stagnācijā un kuru reputācija ir apšaubāma, nomaīņa. J. Bordāns vien nomainījis kādus piecus iestāžu vadītājus samērā īsā laika posmā. Tagad diemžēl šie atlaistie kandidē vēlēšanās no citu partiju sarakstiem.

Lielā loma tautsaimniecībā un mūsu nākotnē ir izglītības sistēmai. Tai ir jāspēj mainīties tā, lai tā sagatavotu darba devējus, nevis darba ņēmējus. Protais, grūti kļūt par uzņēmēju, ja jau no pirmās dienas VID tevi uzskata par noziedznieku, bet mēs mainīsim šo VID uztveri par viņu lomu tautsaimniecībā.

Veselības nozare ir būtiska katras valsts tautsaimniecības sastāvdaļa ne tikai tāpēc, ka tajā nodarbināti daudzi strādājošie, bet arī tāpēc, ka tā nodrošina visu iedzīvotāju, arī nodokļu maksātāju, darba spēju saglabāšanu. Zinu, ka Bordāna komanda ir gatava identificēt melnos caurumus šajā sistēmā, kuras gada izmaksas mērāmas 700 miljonu eiro apmērā.

Iedzīvotājiem, cik tas ir viņu spēkos, ir jāpērk vietējo ražotāju produkcija. Īpaši saistībā ar agresora – Krievijas noteiktajām sankcijām, ražotājiem veidojas preču pārpalikumi noliktavās, bet jaunu tirgu atrašana civilizētajās valstīs prasa laiku.

Nepieciešams ieviest regresīvo neapliekamo minimumu. Tas ir gan taisnīgi, gan humāni. Strādājošajiem ar vidējiem un zemiem ienākumiem tas dotu papildu naudas atlikumu, vienlaikus strādājošie ar augstiem ienākumiem pat nejustu to, ka šī nodokļu atlaide neapliekamā minimuma formā viņiem netiek piemērota. Šādas izmaiņas kopā ar neapliekamā minimuma celšanu tūlīt uzlabotu vairāku simtu tūkstošu cilvēku labklājību.

Jāievieš vienotā nekustamā īpašuma nodokļa likme. To plāno ieviest tikai Jaunā konservatīvā partija. Tā atrisinātu ietilgušo vietējā iedzīvotāja zemes un mājas īpašuma nodokļa ne taisnību Jūrmalā, jo blakus esošais miljonārs ar tāda paša izmēra zemi, bet ar piecdesmit reizes vērtīgāko māju uz tās, arī maksā līdzīgu nekustamā īpašuma nodokli.

Jāatbalsta vietējie ražotāji. Piemēram, nosakot, ka visās mācību iestādēs ēdināšanai izmantotajai pēc iespējas vietējie ekoloģiskie pārtikas produkti.

Nekustamā īpašuma nodokļa vienota likme – vienota īpašuma loģika

❖ **MĀRIS GRĪNBERGS,** Valsts zemes dienesta analītiķis

Nekustamā īpašuma nodoklis ir nodoklis, kas skar ikvienu – katram ir mājoklis neatkarīgi no tā, vai tas ir īpašumā vai irē. Nekustamā īpašuma nodokļa maksājumi ir mājokļa lietotāja izdevumi, kas savukārt ir pašvaldības budžeta ieņēmumi.

Likums par nekustamā īpašuma nodokli paredz, ka mā-

jokļu gadījumā, atšķirībā no citiem nekustamā īpašuma objektiem, tiek piemērotas atšķirīgas likmes ēkai un zemei. Likmes ir pašvaldības kompetence, taču, ja pašvaldība nekustamā īpašuma nodokļa likmes nav noteikusi, likmes ir Likumā paredzētās 1,5% no zemes kadastrālās vērtības:

Dzīvojamajām mājām (mājokļiem – privātmājām, dzīvokļiem daudzdzīvokļu mājās):

- 0,2% no kadastrālās vērtības, kas nepārsniedz 56 915 eiro (40 000 latu),
- 0,4% no kadastrālās vērtības daļas, kas pārsniedz 56 915 eiro (40 000 latu), bet nepārsniedz 106 715 eiro (75 000 latu),
- 0,6% no kadastrālās vērtības daļas, kas pārsniedz 106 715 eiro (75 000 latu).

Lai gan ēkas komponentes nodoklis paredz pat progresivitāti, tas ir būtiski zemāks

nekā zemes komponentes nodoklis neatkarīgi no ēkas vērtības, kas uz tās atrodas.

Vai šāda nekustamā nodokļa regulācija ir taisnīga vai tā rada problēmas?

Šāda regulācija rada problēmas mājokļu segmentā, ja zemes komponentes īpatsvars kopējā nekustamā īpašuma vērtībā ir liels vai ja uz dārgas

Nekustamo īpašumu dalot ēkas un zemes komponentēs, tiek pārkāpta Civillikumā definētā nekustamā īpašuma filozofija, kur nekustamais īpašums tiek definēts kā nedalāms – ēka kopā ar zemi.

zemes atrodas lēta māja. Šāda situācija visās izpaužas Jūrmalā un Mežaparkā, kur jaunbagātnieku, arī ārvalstnieku, zemes augstā pieprasījuma dēļ palielinās zemes tirgus vērtība, kā rezultātā pieaug arī kadas-

trālā vērtība un nekustamā īpašuma nodokļa zemes komponentes maksājums.

Nereti tas rada būtiskas finansālās problēmas un netaisnības sajūtu vietējiem iedzīvotājiem, kuri attiecīgās teritorijās dzīvo jau paaudzēs. Viņu īpašumā parasti ir mazāk vērtīgas mājas kā jaunajiem kaimiņiem, bet nodokli viņi samaksā būtiski lielāku procentu no sava īpašuma vērtības.

Lai mazinātu šo problēmu, nepieciešams pāriet uz vienotu likmi ēkai un zemei. Lai pašvaldības kopumā Latvijā fiskāli saglabātu esošos nekustamā īpašuma ieņēmumus no privātmāju segmenta, pat pie lik-

mes bez progresivitātes, likmei vajadzētu būt aptuveni 0,6% no kopējās kadastrālās vērtības. Dzīvokļu segmentā šis procents varētu atšķirties. Ja Jūrmalas centrā nekustamā īpašuma – privātmājas kopējā kadastrālā vērtība būtu 70 000 EUR, tad nodokļa maksājums vienotas nodokļa likmes modelī samazinātos aptuveni par 40%, bet, ja privātmājas kopējā kadastrālā vērtība būtu virs 400 000 EUR un augstāk, nodokļa maksājums pieaugtu.

Pāreja uz vienotu nekustamā īpašuma likmi dotu arī citus pozitīvus blakusefektus.

Nekustamo īpašumu dalot ēkas un zemes komponentēs, tiek pārkāpta Civillikumā definētā nekustamā īpašuma filozofija, kur nekustamais īpašums tiek definēts kā nedalāms – ēka kopā ar zemi. Nekustamo īpašumu kā

vienotu uztver arī sabiedrība.

Ja likums paredzētu vienotu likmi ēkai un zemei, Valsts zemes dienestam nenāktos loģiskā kopējo vērtību dalīt maksīgās zemes un ēkas komponentēs. Tas uzlabotu arī kadastrālās vērtēšanas kvalitāti. Jāatzīmē, ka vienotā likme nebūt nav vienīgais problēmjautājums, kas saistīts ar nekustamā īpašuma nodokli un nekustamo īpašumu, taču tas ir prioritārs. Pēc tās atrisināšanas var atrisināt arī jautājumu par nekustamā īpašuma nodokļa progresivitāti, tā sliekšņiem; var pārskatīt pašvaldību izlīdzināšanas fonda regulāciju; panākt pašvaldību ieņēmumus nodrošinošo iedzīvotāju nodokļa mazināšanu, ieņēmumu deficītu aizstājot ar ieņēmumiem no nekustamā īpašuma nodokļa; pārskatīt valsts un pašvaldības kompetences robežas attiecībā uz nekustamā īpašuma likmēm un atlaidēm.

... kultūras daudzveidība, viena valsts valoda, efektīva valsts pārvalde

(J. Bordāna runas turpinājums no 1. lpp.)

Latvija ir vienīgā vieta virs zemes, kur latviešiem vajadzētu justies kā mājās, tāpēc stingri definējam, ka Latvija ir mājas, kur gaida visus – arī trimdniekus, vecos un jaunus. Latvija nav pagaidu projekts, Latvija ir valsts, kuru mēs būvējam, un tā pastāvēs gadsimtos!

Mēs atbalstām pašreizējās koalīcijas paredzēto skolu segregācijas pakāpenisku izbeigšanu, sākot ar 2018. gadu, jo visiem skolēniem Latvijā jābūtu vienā valsts valodā neatkarīgi no tautības un mājās lietotās valodas. Mēs uzskatām, ka krietni jāpalielina obligāto zināšanu apjoms par Latvijas vēsturi, kultūru, jo tikai lojāli un integrēti pilsoņi ir pienācīgi mūsu tautai.

Mēs gribam, lai latviešu, tostarp **latgaliešu kultūrai**, latviešu valodai, mūsu vēstures izpētei, nacionālajai audzināšanai skolās tiktu atvēlēta pienācīga loma Latvijas kā nacionālas valsts dzīvē. Lai līvu tauta spētu attīstīt savu valodu un kultūru. Tam jāatspoguļojas arī valsts budžetā. Mēs esam par to, lai Dziesmu svētki būtu brīvdiena. Mēs esam par to, ka valsts atbalsta nacionālo presi un grāmatniecību, mūsu jaunus medijus.

Mēs esam pārmaiņu ieviešēji, nevis jaunu, nevajadzīgu likumu ražotāji, tādas vai citādas spekulācijas par valsts iekārtas maiņu, bet konsekven-

ti, ievērojot likumus, veidosim efektīvu valsts pārvaldi, mainot valsts institūciju līdzinējo nievājošo attieksmi pret saviem pilsoņiem un sava ieņēmamā amata glorificēšanu. Mēs veidosim tiesisku un pārtikušu Latvijas valsti, kas tā nav bijis līdz šim. Pašlaik Latvijā nav politiskās ideoloģijas, ir vienkārši primitīvs materiālisms.

Mēs nevaram samierināties ar to, ka tiesiskums tiek aizstāts ar konkrētām ekonomiskām interesēm, ka uz kopējā labuma rēķina tiek lobētas šauru grupu vai personu privātās intereses, ka oligarhiem (lai arī krietni mazāk nekā pirms 10 gadiem) joprojām ir ietekme uz visām politiskajām partijām. Mēs nevaram samierināties ar ignoranci pret mazturīgo ļaudžu vairākumu, nevaram akceptēt veselības reformu, kas paredz ievērojamu iedzīvotāju daļu izslēgt no valsts veselības regulārās aprūpes sistēmas. Nevaram samierināties, ka valdošās partijas praktiski neko nedara, lai stiprinātu Latvijas informatīvo telpu. Mēs nevaram samierināties ar latviešu diskrimināciju savā zemē, kur darba tirgū bez vajadzības tiek prasītas svešvalodu prasmes. Latviešu valodai Latvijā jābūt kopējai saziņas valodai.

Mēs uzskatām, ka Latvija nav tilts starp Austrumiem un Rietumiem, bet ka mēs esam neatņemama Rietumu pasaules, Eiropas Savienības sa-

stāvdarba, kas pilda ar to saistītos pienākumus. Tajā skaitā – dodam atbilstošu pienesumu NATO valstu kopējai un līdz ar to arī mūsu pašu aizsardzībai. Mūsu ārpolitika nedrīkst "mest kūkumu" skaidras netaisnības un starptautisko tiesību pārkāpumu priekšā.

J. Bordāns ar sievu Ingeborgu un dēliem Tomu, Kristapu un Ernestu 2014. gada augustā.

Tieši mēs ar domubiedriem pirms dažiem gadiem organizējām Krievijas politiku Valērija Novodvorskas un Konstantīna Borovoja viesošanās un lekcijas Rīgā. Mūsu biedru vidū ir Dmitrijs Nikolajevs, biedrības "Rietumu krievi" vadītājs. Eiropiešiem orientētiem krievi-

būt Latvijā pagaidām nav viegli. Taču, iesaistot valsts aktivitātēs cilvēkus, mēs radīsim izeju no problēmām tautību lietās. Taču mēs nepieglaimosimies padomiskumam, kas tādējādi tikai veicinātu tās.

Arī ar jautājumu par kolaracionismu ar okupācijas

J. Bordāns ar sievu Ingeborgu un dēliem Tomu, Kristapu un Ernestu 2014. gada augustā.

režimu – apzinātu, neapzinātu, bieži vien vardarbīgi piespiestu – ir jātiek galā mums pašiem. Ir naivi domāt, ka tas mūs neietekmēs, ja tiks "palaucīts zem paklāja". Mēs uzskatām, ka okupācijas perioda, totalitāro režīmu izpēte un konsekventa lustrācija ir nepie-

ciešams demokrātiskas sabiedrības nobriešanas priekšnoteikums. Mums nepieciešama latviešu tautas pieredzei atbilstoša valstiska vēsturiskās atmiņas politika. Mēs nevaram novērtēt mūsu demokrātijas sasniegumus, nezinot un skaidri neizprotot mūsu neseno pagātni, kad mēs atradāmies sveša totalitāra režīma jūgā, kurš turpina mest ēnu uz šodienu.

Ekonomikā nepieciešama stabilitāte, mērķtiecība un ilgaicīgums.

Vēlme radoši darboties mazā vai lielā, bet savā uzņēmumā ir šodienas Latvijas ekonomikas un valsts izaugsmes pamats. Valdībai jārikojas ar apziņu, ka ekonomika nav jāstimulē ar nemitīgu kontroli, uzraudzību, ierobežošanu, draudiem. Privātā iniciatīva, uzņēmējdarbība jāveicina ar pozitīviem impulsiem, atceļot un neieviešot demotivējošas, nevajadzīgas prasības. Tāpēc mēs atturamies no labēja vai kreisa ekonomikas modeļa, abi šobrīd Latvijā nav konsekventi ieviesti. T.s. labējās partijas runā par labēju ekonomiku, bet nereti rīkojas kā vistrākie sociālisti – visu atņem un sadala. Vēl nožēlojamāk, kad pārdale/sadale notikusi savām interešu grupām izdevīgā veidā. Varbūt labāk būtu tik "kreisiem" kā kompartijas vadītājam Čīnai, kur valda vistrākie tirgus ekonomika, valsts plaukst un cilvēkiem ir stimuls aktīvi darboties.

Valsts drošības vārdā mēs esam izstrādājuši veidu, kā pārorientēt mūsu ekonomiku tā, lai tā nav atkarīga no Krievijas. Valsts ekonomika nedrīkst kļūt ķīlniece. Tādēļ mēs augsti vērtējam pašreizējās valdības piedāvātās idejas par alternatīvām gāzes piegādēm. Mēs iestājamies par to, lai šī atkābināšanās no Krievijas gāzes vada tiek veikta ātri un konsekventi.

Ja latvieši jutīsies laimīgi, tad laimīgiem būs iespēja būt arī pārējiem. Kā teicis arī dzejnieks Imants Ziedonis, "Laime ir lietu kārtība". Tikai patiesība un atklātība mūs darīs brīvus. Mēs nenākam nedz ar naivām, nedz nereālām idejām, mēs nenākam apkarot valstiski domājošos citās partijās. Šeit esmu piedāvājis tikai daļu no konkrētām politiskām prasībām, kuras jārisina kopā ar tiem mūsu sabiedrotajiem, kuri tāpat kā JKP stāv uz Latvijas valstiskuma platformas un ar kuriem mēs vēlamies sadarboties.

Pamatlietas ir vienkāršas, tās ir izrunātas, noformulētas, taču garus gadus tās netiek īstenotas. Jaunā konservatīvā partija ir komanda, kas tās sajūt un ir gatava darīt "līdz galam". Ja pamatvērtības ir skaidras, no tām izriet viss pārējais, lai vaļros valsts un personīgā turība. Konservatīvie redz, ka tas jādara konstruktīvi. Tu vari pievienoties!

VALSTS DROŠĪBA

❖ **ROBERTS LAKUČS,** atvaļināts komandlejtants

Mēs esam liecinieki tam, cik ātri mainās globālā drošības situācija pasaulē. Vēl pirms gada neviens nevarēja prognozēt, ka Latvijas drošība, kaut teorētiski, varētu tikt apdraudēta. Taču pašreiz viens no centrālajiem ziņu sižetiem ir situācija Ukrainā un tās ietekme uz Eiropu un Latviju.

Nepieciešama vienota sistēma

Valsts aizsardzība un drošība ir pasākumu komplekss, kas sastāv no trīs galvenajām sadaļām – cilvēki, aprīkojums un pareiza, adekvāta šo resursu izmantošanas stratēģija. Parasti aizsardzība un drošība ir vienota sistēma, kas nav sadalīta starp dažādām ministrijām

Vai drošība ir droša?

un iestādēm, bet šīs institūcijas darbojas pēc vienota plāna.

Līdz šim valstī šāda sistēma nav izveidota, bet katra ministrija faktiski strādā autonomā režīmā, šauri institucionālu interešu vadīta, par galveno mērķi izvirzot tikai un vienīgi budžeta finansējuma saņemšanu. Pie varas esošos politiskos spēkus šāda situācija ir apmierinājusi, un tas dod iespēju populistiski manipulēt, piemēram, pretnostādīt karavīrus policistiem vai ugunsdzēsējiem.

Šāda politika negatīvi ietekmē karavīrus, policistus, ugunsdzēsējus, zemessargus, robežsargus un cietumu darbiniekus. Viņu dienesta specifika ir stingrs reglaments un dienesta instrukcijas, kas ierobežo viņu iespējas pilnā apjomā aizstāvēt savas tiesības. Policisti ir piketējuši pie Ministru kabineta, taču bez rezultāta. Ugunsdzēsēji ir stāstījuši patiesību preseī par reālo situāciju dienestā un saņēmuši par to disciplinārsodus, cilvēki vairs netic, ka viņu stāvoklis var tikt uzlabots. Bet tas ir vissliktākais, kas var būt – cilvēkiem, kas kalpo valstij, nav ticības šai valstij.

Adekvāts atalgojums

Lai atgrieztu šo ticību valstij, nevajag daudz – jārealizē pasākumi, kas apliecinās, ka cilvēki, nevis fiskālie rādītāji, ir svarīgi.

Jāpaaugstina karavīru, policistu, ugunsdzēsēju, robežsargu, zemessargu un penitenciāro iestāžu darbinieku atalgojums.

Dienests un gatavība neželot valstij savu veselību un dzīvību tās labā nav apliekama ar nodokļiem.

Līdz šim visi ir teikuši, ka valstij nav naudas. Mēs uzskatām, ka tā tas nav – ja cilvēks ir zvērējis uzticību valstij un apņēmis tai kalpot, tad valstij nav pamata prasīt, lai šo pienākumu cilvēks pildītu dubultīgi – šie cilvēki ir jāatbrīvo no nodokļu nomaksas. Dienests un gatavība dzīvību tās labā nav apliekama ar nodokļiem.

Nodokļu atvieglojumi un garantijas arī ģimenēm

Kā konservatīva partija mēs uzskatām, ka viena no sabiedrības pamatvērtībām ir ģimene. Ģimenei ir būtiska loma jebkura cilvēka dzīvē, bet jo lielāka to cilvēku, kuri pilda savus bīstamos dienesta pienākumus valsts un sabiedrības labā. Bieži vien šie cilvēki ir grūtas izvēles priekšā – riskēt un izpildīt savu pienākumu vai domāt par ģimeni. Pašreiz par šo cilvēku ģimenēm valsts atceras tikai tad, kad jāsaaka svētku runas. To vajag labot – valsts sociālās garantijas vajag attiecināt arī uz ģimeni – laulāto un

bērniem. Nav pieļaujams, ka gadījumos, kad ir notikusi nelaime ar kādu no viņam tuvajiem cilvēkiem, valstij – viņa

darba devējam – ar to nav nekādas saistības. Laulātajam un bērniem nepieciešamā medicīniskā palīdzība arī būtu jāsedz no valsts līdzekļiem bez ierobežojumiem, ja ir šāda nepieciešamība.

Ja, pildot dienesta pienākumus, ir nodarīts kaitējums paša veselībai, kas liedz turpmāk pilnvērtīgi strādāt, pēc atvaļināšanas no dienesta veselības dēļ valstij jāturpina izmaksāt mēneša atalgojums pilnā apjomā. Cilvēks, iestājoties dienestā, ir plānojis savu nākotni un dienesta gaitu, tāpēc šī kompensācija būtu jāpārreģināma pēc tā atalgojuma pieauguma, kāds būtu, ja tiktu turpināts dienests.

Lai nodrošinātu šo jautājumu sakārtošanu ilgtermiņā, uzskatām, ka nepieciešams izstrādāt atsevišķu likumu par karavīru, policistu, ugunsdzēsēju, robežsargu, zemessargu un penitenciāro iestāžu darbinieku tiesisko statusu, atalgojumu un sociālajām garantijām. Jums būs iespēja to atbalstīt.

Jaunās konservatīvās partijas deputātu kandidātu saraksts Nr. 9 Rīgas vēlēšanu apgabalā

Nr.	Kandidāts	Dzimšanas gads	Nodarbošanās
1	Jānis Bordāns	1967	pašnodarbinātais, zvērināts advokāts
2	Austris Grasis	1942	SIA "Saletsa FR" valdes loceklis
3	Jolanta Eihentāle	1965	Valsts probācijas dienesta Ogres TSV vadītāja
4	Aldis Lieljuksis	1952	Rīgas Stradiņa universitātes asociētais profesors
5	Māris Grinbergs	1958	Valsts zemes dienesta analītiķis
6	Rūdolfs Kalvāns	1980	IZM vecākais eksperts
7	Eva Eglāja	1977	LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta pētniece
8	Inguss Kudiņš	1978	Uzņēmēju tiesību aizsardzības biedrības valdes loceklis
9	Līva Veita	1981	Jūras spēku flotiles Krasta apsardzes dienesta sabiedrisko attiecību speciāliste
10	Vitauts Ivonauskis	1956	pašnodarbinātais
11	Kristīne Saleniece	1970	LU Medicīnas fakultātes docente
12	Aldis Upmalis	1964	muzeja darbinieks
13	Ingūna Vismane	1970	SIA "Schetelig LV" galvenā grāmatvede
14	Zigurds Eglītis	1944	Rīgas Cēlniecības koledžas docents
15	Roberts Lakučs	1973	NBS līgumdarbinieks
16	Laura Rancāne	1966	privātā prakse
17	Gundars Ābers	1965	jurists
18	Astra Feldmane	1964	Valsts valodas centra redaktore
19	Māris Virkavs	1964	AS "Sadales tikls" tiklu īpašumu daļas vadītājs
20	Ieva Kalniņa	1988	māksliniece
21	Gundars Strazdiņš	1977	Rīgas domes Juridiskās pārvaldes galvenais juriskonsults
22	Regīna Vucāne	1986	SIA "EUR-Lex" valdes locekle
23	Aldis Baltalksnis	1968	SIA "Albert Berner" iepirkumu speciālists
24	Kalvis Plismanis	1990	SIA "Evolutio VII" valdes loceklis
25	Gunta Dombrovska	1962	latviskās dzīvesziņas centra "Zaltis" valdes priekšsēdētāja
26	Daina Viķele	1971	AS "Lauku Avīze" maketētāja
27	Matīss Kempe	1989	students
28	Krišjānis Brūvelis	1979	Austrumu ciņu skolas "Satori" instruktors
29	Guntis Leja	1980	SIA "Būve GL" valdes priekšsēdētājs
30	Jānis Uha	1985	LU Juridiskās fak. students
31	Ūve Perlbahs	1970	SIA "Būvekoms" valdes loceklis
32	Kristaps Bogdanovičs	1989	"Stūra māja", ekspozīcijas uzraugs

IDEOLOĢIJA

❖ **JĀNIS TOMELS**,
politologs, JKP valdes
priekšsēdētāja vietnieks

Rietumu demokrātijās politisko partiju spektrā dominē trīs tradicionālās ideoloģijas – konservatīvisms, liberālisms un sociālisms. Šajās valstīs uzauģušajiem ir skaidrs, kādi uzskati piederīgi katrai no šīm ideoloģijām, un liela daļa pilsoņu savus politiskos uzskatus sev paši spēj nodefinēt kā konservatīvus, liberālus vai kreisus. Tāpēc arī Rietumu demokrātijās attiecīgi partijām ir savs stabils vēlēšanu loks.

Latvija, lai arī kopš 2004. gada atrodas vienā politiskā saimē ar vecajām Rietumeiropas demokrātijām, savu demokrātisko iekārtu vēl pilnībā neuztver, bet tādi jēdzieni kā "vadona" un "stingra roka" tiek uzverti kā kaut kas gaišs un cerību vesošs. Protams, tas mainīsies, mainoties paaudzēm, tomēr šodien Latvijas politi-

Kas tas tāds konservatīvisms un tā vērtības

Kurš vēlēs par Jauno konservatīvo partiju

kajā sistēmā ir aktīvi jāiedzīvinā tradicionālais ideoloģiskais piedāvājums.

Kaimiņvalstu pieredze

Igaunijā un Lietuvā politisko partiju spektrs ir vairāk attīstījies un kļuvis līdzīgs Rietumeiropai. Lietuvā tradicionāli vēlēšanās konservatīvos nomaina sociāldemokrāti un otrādi, un pa vidu abiem spēkiem ir vairākas liberālās partijas, kas piedalās koalīcijas valdību veidošanā. Igaunijā valdošā partija ir liberāla partija, un arī galvenā opozīcijas partija ir liberāli, bet parlamentā vēl ir pārstāvēti arī klasiskie konservatīvie un sociāldemokrāti. Šogad Igaunijā, mainoties valdībām, liberāli savus ilggadējos koalīcijas partnerus – konservatīvos – nomainīja pret sociāldemokrātiem.

Vēsturiskā situācija Latvijā

Latvijā politisko partiju spektrs sāka veidoties 90. gadu vidū, kad iezīmējās divas izteikti ideoloģiskas partijas – liberālais "Latvijas ceļš" un konservatīvā TB/LNNK. Pirmais bija izveidojies kā vēlēšanu projekts 1993. gadā saistībā ar 5. Saeimas vēlēšanām, otrs – izaudzis no tautas, no Latvijas Nacionālās neatkarības kustības un Tautas frontes radikālā spārna. "Latvijas ceļš" spēja ieņemt skaidru ideoloģisko nišu, tāpat kā TB/LNNK spēja no nacionālā jautājuma bāzes pārveidoties par daudz plašākā nozīmē

konservatīvu partiju. 90. gadu beigās Saeimā tika ievēlēta arī LSDSP – Latvijas vecākā politiskā partija. Šķita, ka tradicionālais politiskais spektrs Latvijā ir veiksmīgi izveidojies.

Tomēr "Latvijas ceļa" politiskais gals, LSDSP neiekļūšana turpmākajās Saeimās un TB/LNNK nīkulošana ar 7 deputātu vietām nākamajās Saeimās šo situāciju mainīja. Tautas partija vēl mēģināja ieņemt konservatīvo nišu, tomēr katrs nākamais politiskais spēks, kas parādījās pirms katrām Saeimas vēlēšanām, aizvien mazāk sevi identificēja ar kādu no tradicionālajām ideoloģijām.

Arī šobrīd partijām tiek piemēlēti dzejski nosaukumi, kas atsauc uz piederību ideoloģijai nesniedz ("Vienoti Latvijai", "Latvijas attīstībai" vai "No sirds Latvijai"). Piemēlēti fotogrēniski vai atpazīstami līderi, kas sola to, ko pēc iespējas vairāk vēlētajiem grib dzirdēt. Tas ir pilnīgā pretrunā ar demokrātijas teoriju, saskaņā ar kuru partijas rodas "no apakšas", apvienojoties cilvēkiem ar līdzīgiem uzskatiem un vērtībām.

Bet kā gan cilvēki var saprast, ka viņiem ir līdzīgi uzskati? Tikai tādejādi, ka viņi paši spēj identificēt, ka viņu uzskati ir vai nu konservatīvi, vai liberāli, vai kreisi.

Pašreizējā Saeimā vienīgā partija, kas šobrīd apzinās ideoloģijas nozīmi, ir "Saskaņa", kas, piesedzoties ar sociāl-

demokrātijas ideoloģiju, mēģina noslēpt savu promaskavisko pasaules izpratni. Kopš 2002. gada Saeimā pārstāvētā Zaļo un Zemnieku savienība no ideoloģiskā viedokļa ir neloģiska un Rietumu demokrātijās pat neiespējama, jo pārstāv gan pretējus uzskatus, gan pretējos politiskajās spārnos esošas ideoloģijas. Savukārt valdošā "Vienotība" kautrīgi klusē, vai ir liberāla vai konservatīva. Tās politiķes Ilzes Viņķeles laiks labklājības ministres amatā uzskatāms par spilgtas liberālas politiķes darbību, bet šobrīd "Vienotību" pametuši politiķi ar konservatīvākiem uzskatiem. Tikmēr partijas nosaukumā vārds "Vienotība" skan pietiekami konservatīvi un vedina uz zināmu nostalgiju par Tautas frontes gadiem.

Runājot par Nacionālo apvienību, 2010. gadā "Visu Latvijai" jaunieši sāka pakāpenisku apvienošanās procesu ar eiropisko, konservatīvajos uzskatos ilggadēji stabilo TB/LNNK. Taču apvienošanās beidzās ar pilnīgu TB/LNNK identitātes zudumu, kur jaunais apvienotais politiskais spēks tagad stāvētālu no tradicionālas konservatīvas partijas. Šī partija, kas pārstāvēta Saeimā, katru gadu 15. maijā atklāti un plaši svin Latvijas demokrātiskās iekārtas likvidēšanas gadadienu, un Nacionālo apvienību nepārtraukti pavada skandāli par tās va-

došo biedru izpaušmēm sociālajos tīklos, kas dažbrīd robežojas ar ekstrēmismu.

12. Saeimas vēlēšanas

Latvijai ir vajadzīgas skaidri ideoloģiski definētas politiskās partijas. Liberāli noskaņotajam vēlētajam, kas iestājas par indivīda brīvību, par pēc iespējas mazāku valsts iejaukšanos ekonomiskajos procesos, kam nav saistošs kristietības garīgais mantojums vai kas simpatizē idejai par vienlīdzību laulībā, ir vajadzīga viena īsti liberāla partija, kas neizliekas, ka nav liberāla. Zaļajiem ir nepieciešama zaļo partija, kas neizliekas par labēju un nav vienā apvienībā ar ideoloģiski pretējo zemnieku partiju. Kreisi noskaņotam vēlētajam, kam interesē nevis paša iespējas nopelnīt, bet gan tas, ka valsts par viņu sociāli rūpēsies, ir nepieciešama sociāldemokrātiska partija. Pēc vairāk nekā 20 kapitālisma gadiem ir tikai loģiski, ka prokremliskā "Saskaņa" ar kreisi orientētiem solījumiem mēģinās sev pievērst tieši šo neapmierināto un daudzskaitlīgo vēlēšanu daļu. Taču kreisi noskaņoto latviešu vēlēšanu "Saskaņas" var atturēt tās līderu nostāja 2012. gada valodu referendumā un viņu izvairīgā nostāja šogad, sākoties Krievijas agresijai pret Ukrainu, tādejādi "Saskaņa" var palikt par tradicionālu krievvalod-

dīgo interešu pārstāvošu partiju, kā tas bijis līdz šim.

Latvijā ir arī daudz konservatīvi noskaņotu vēlēšanu, lai arī liela daļa no viņiem nemācētu paskaidrot, kas tas konservatīvisms tāds ir. Šim vēlētajam ir svarīgs Latvijas vēsturiskais valstiskums – 18. novembra republika un 1922. gadā pieņemtā Satversme. Svarīgi, lai Latvijā būtu tikai viena valsts valoda. Šis vēlētais ir Latvijas patriots. Šim vēlētajam ir svarīga tradicionālā ģimene un nav saprotams, kā laulība var būt vienlīdzīga, ir cieņa pret kultūras mantojumu – kā tautas, tā kristīgo, ir respekti pret privātpašumu. Šis vēlētais no valsts sagaida drošību – kā ārējo, tā arī iekšējo drošības nodrošinājumu. Šis vēlētais uzskata, ka valsts pārvalde nedrīkst būt uzpūsta un tai jāstrādā efektīvi, jo nevēlas, lai viņa sūrā un grūtā darbā nopelnītie nodokļi tiktu izdāļāti tiem, kas negrib strādāt. Viņš uzskata, ka vienreiz jābeidz reformēt tikai reformēšanas pēc un ir jāreformē tikai tas, kas nedarbojas. Šis vēlētais ciena tradīciju un pārmantojamību.

Šim vēlētajam 4. oktobrī būs viegli izvēlēties, par ko balsot. Jaunā konservatīvā partija no jaunajām partijām ir vienīgā, kas nāk ar skaidru norādi uz konservatīvo ideoloģiju, ir skaidri definējusi savas vērtības. Šī ir iespēja vēlētajiem izvēlēties ideoloģiski skaidri definētu partiju un ar to sekmēt šo skaidrību arī valstī.

CILVĒKS
LEĢENDA

SARUNA REDAKCIJĀ

Tēvs un dēls. Vilens un Juris Tolpežņikovs.

Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris Vilens Tolpežņikovs objektīvi ir kļuvis par atjaunotās Latvijas valsts leģendu, kas 1989. gada 25. maijā PSRS deputātu kongresā pirms sēdes uzdrošinājis aicināt visus klātesošos ar klusumu brīdi pieminēt Tbilisi notikumu upurus (uzbrukumu mierīgajai demonstrācijai tā gada 9. aprīlī). Tā brīža drosme tikai apliecināja viņa iepriekšējo ceļu – sadarbība ar Igaunijas vides aktivistiem, darbība Latvijas Tautas frontē, LNNK un Pilsoņu kongresā. Bet jau 1968. gadā viņam izdevās nogādāt savu vēstuli L. Brežņevam, kurā viņš pauda, ka ir nepareizi ievest PSRS karaspēku Čehoslovākijā. Šodien ir būtiski atcerēties, ka šis īpašais Latvijas cilvēks ir dzimis Ukrainā, bet sevi nesa vislabāko no krievu dvēseles – saasinātu sirdsapziņu – labāko krievu kultūrā.

Vilena dēls Juris Tolpežņikovs ir dzīli iesakņojies Latvijas valstī, kultūrā, darbā. Vienpadsmit bērnu tēvs (divās laulībās) savā ikdienas darbā ārstē zirgus, ir Eiropas Zirgu veterinārārstu asociāciju federācijas viceprezidents un Baltijas Veterinārās homeopātijas biedrības vadītājs. Bet ik pa laikam viņš iedomājas, ka nopietns ārstnieciskais kurss būtu nepieciešams arī Latvijai.

Viss var notikt vienīgi tad, ja dzīvojam patiesībā

Juris Tolpežņikovs: – Manī ir spilgti izteiktas abas identitātes – gan latviešu, gan krievu. Mammas Līvijas tēvs Ernests Veinbergs bija Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieks, Lāčplēša kara ordeņa kavalieris, kā Latvijas armijas kapteinis 1941. gadā apcietināts un nogalināts. Savukārt viņas brālis Juris Veinbergs kā leģionārs tika izsūtīts uz Komi, kur nomira badā. Otrs vectēvs – Vīlena tēvs Fjodors, bija PSRS armijas kapteinis, vēlāk kļuva par būvzinieci. Tādi, lūk, gēni un vēsture.

Par Latviju varam būt pateicīgi, ka mums tā ir. Bet kādu mēs to gribētu ieraudzīt?

J.T.: – Kurš gan to zina? Vienīgais – mēs varētu nemelot par to, kas ar mums notiek – gan ar valsti, gan ar mums pašiem. To man tēvs iemācīja – viss var notikt vienīgi tad, ja dzīvojam patiesībā. Ja vienmēr lietas saucam istajos vārdos. Ir pat tāds aicinājums – runāsim, kā jūtam, un dzīvosim, kā runājam.

Un kas ir tas, ko Latvijā vajadzētu mainīt?

J.T.: – Vispierms savu attieksmi, ikvienam godīgi darot to, ko katrs vislabāk prot. Par Saeimu domā, man šķiet, ka tur frakcijas disciplina ir noziegums. Kāpēc gan būtu jābūt 100 de-

putātiem, ja pakļaujamies frakciju "disciplīnai"? Ir, protams, jāseko arī kādai kopīgai programmai, bet jādodomā taču katram individuāli!

Kāda dāniete, mana kliente, reiz tā arī teica: "Savus likumus jūs nepildāt, valstij nodokļus nemaksājat. Ja tā turpināsies, jūs no bedres ārā netiksiet. Valsts tā nevar noturēties." Savstarpējā attieksme valstij un mums ir jāmaina, lai cilvēki gribētu nodokļus maksāt. Tikai tā mums veidotos cienīga dzīve savā valstī.

Domājot par vēlēšanām, kā izvērtēt kandidātus?

J.T.: – Vēlēšanās katram būtu jārikojas ārkārtīgi atbildīgi. Kāds politologs ASV ieteica vēlētajiem, skatoties TV debates, izslēgt skaņu – tam, kas saka patiesību, vienmēr ir pavisam cita seja nekā tam, kas melo.

Kas tevi pārliecināja atbalstīt šajās vēlēšanās Jāni Bordānu?

– Viņš lika sevi uz altāra – atrada nopietnas problēmas tieslietu sistēmā, un godīgi tās centās risināt. Manuprāt, tie, kas panāca, ka viņa tur vairs nav, bija ieinteresēti, lai šis pārmaiņas nenotiktu, bet istie iemesli sabiedrībai tā arī netika pateikti. Un, kad es, TV skatoties, izslēdzot skaņu, es redzu, ka viņš ir godīgs.

MUMS ZVANA

Jānim Bordānam zvana kursabiedrs: – Kāpēc, Jāni, mums jābalso par Tevi? Vienu iemeslu zinu – pazīstu Tevi, bet pasaki mums otru! Jā, nav īsti, par ko balsot, bet Jūs jau nepārsniegsiet 5% barjeru! Būs vien jābalso par "mazāko ļaunumu" no mana sarakstiņa.

J. Bordāns: – Kāpēc Tev jādara tas, ko Tu negribi?! Tu esi vai neesi brīvs cilvēks? Nu nosūtišu Tev reklāmas, uzzināsi par mums vairāk.

Kursabiedrs: – Bet vai tad es neesmu brīvs cilvēks?! Vai te kāds barjerskrējienis! Balsošu, par ko gribu! Un lai viņi nedabū manu balsi. Viņu problēmas.

"Demokrātija ir potencionāla tad, ja jaunas partijas uznāk. Uzpeld. Nu, tā kā aisbergi peld augšā. Jaunas partijas, kas var attīstīties. Un parādās domājoši cilvēki ar jaunām iniciatīvām".
Imants Ziedonis

Jaunās konservatīvās partijas deputātu kandidātu saraksts Nr. 9 Zemgales vēlēšanu apgabalā

Nr.	Kandidāts	Dzimšanas gads	Nodarbošanās
1	Jānis Tomels	1969	Engures novada domes deputāts
2	Agris Zvaigzneskalns	1983	Tukuma novada domes deputāts
3	Juris Tolpežņikovs	1958	"Jura Tolpežņikova veterinārā ambulance" īpašnieks
4	Dainis Rozenfelds	1953	Kandavas novada domes deputāts
5	Jānis Brokāns	1969	Skrīveru novada domes deputāts
6	Dmitrijs Nikolajevs	1950	Jūrmalas sociālā aprūpes centra darbinieks
7	Zigurds Kalējs	1973	jaunsargu instruktors
8	Romeks Fabjancīks	1956	Kandavas novada domes deputāts
9	Gundega Jēkabsons	1973	Dzūkstes pamatskolas mazpulka vadītāja
10	Pēteris Krampītis	1953	SIA "M un V" tāmētājs
11	Elīna Spiča	1986	SIA "Aktīvs Plus 1" grāmatvede
12	Oskars Apaļais	1977	noliktavas darbinieks
13	Normunds Eihentāls	1967	sargs
14	Normunds Janelis	1959	SIA "Jūrmalas ūdens" sūkņu operators

DISKUSIJA

SARUNA REDAKCIJĀ

Uz jautājumiem atbild
Dāvis Stalts un Jānis Bordāns

Kādēļ cilvēki Latvijā vairs netic politiķiem? Ko vajadzētu mainīt? Kādu lomu šai pārmaiņu ceļā vēlas spēlēt Jaunā konservatīvā partija? Sarunājas deputātu kandidāti Jānis Bordāns un Dāvis Stalts.

Tu, Dāvi, pirmo reizi dzīvē trīs gadus bijī Saeimas deputāts, un tu, Jāni, pirmoreiz gandrīz divus gadus bijī tieslietu ministrs. Jums ir priekšstats par to, kāda ir Latvijas politiskā vide.

Dāvis: – Iesākot politisko darbu, kādā brīdī šķiet, ka tu visu saproti. Tomēr ar katru gadu, ar katru jaunu pieredzi jāatzīst, ka "saproti" arvien mazāk. Latvijas valdošā sistēma bieži ir pretēja loģikai, tam, ko cilvēki sadzīvē sauc par normālu lietu kārtību.

Jānis: – Latvijas politiskā vide ir atbilstoša postkoloniālisma izpausmēm. Par laimi, cilvēki Latvijas politikā ir dažādi, un, ja tur nebūtu arī ideālistu un profesionāļu, tad mūsu valstiskums jau sen būtu sabrucis.

Bet dažādos politiskos spēkos.

Jānis: – Jā, izklaidēti dažādos spēkos. Notiek patiesa cīņa starp padomju garīgajiem mantiniekiem un tiem, kas vēlas Latvijā pārmaiņas. Tad vēl ir tie, dažkārt tieši jaunie politiķi, kas ar padomisko garu piesātināto nomenklatūru sadarbojas jeb lieto tās pašas metodes, bet nav iespējams apvienot patiesi neatkarīgu Latviju ar sociālistisku mentalitāti.

Noteicošā loma Latvijas politikā joprojām ir pēcpadomju nomenklatūrai?

Dāvis: – Jā. Viena daļa no viņiem ir bijušie komunisti un komjaunieši, kas labi prata iekārtoties gan padomju laikos, gan arī tagad ir labi pielāgojušies.

Jānis: – To, vai aiz viņiem stāv kādi ārvalstu spēki un cik viņi ir ietekmējami, to mēs tikai nojausam. Taču tieši kādreizējo komjauniešu un komunistu līderu rokās nonāca stipras mūsdienu Latvijas ekonomiskās sviras – kā privātās, tā publiskās. Arī valsts infrastruktūra lielā mērā ir viņu kontrolēta.

Dāvis: – Vēl bīstamāki par šo aizējošo kažokotrādiapmetēju eliti ir šī brīža trīdesmitgadnieki un četrdesmitgadnieki, kuros viņi ir izaudzinājuši savos birojos, advokātu, juristu praksēs un ierēdņu departamentos. Tur visbiežāk ir bijusi iespēja darboties tikai tiem, kas ir bijuši lojāli šiem sovjetu domāšanas mantiniekiem.

Tomēr Latvijā ir izaugusi arī veselīga jaunā paaudze, kas ir ieguvusi labu izglītību un pieredzi – arī Rietumos un kas var un vēlas ieņemt amatus valsts pārvaldē. Taču viņi nemāk attiecīgo "valodu": padomisko stilu, domāšanas veidu, kurā sazinās šie sovjetiskie cilvēki, aiz viņu mugurām tai pašā partijā tiek darītas absolūtas blēdības. Kopumā Latvijas politikā ir iestājies tāds joksains periods – cilvēki vairs netic politiķiem, kas sola, bet blēdās, taču cilvēki vairs netic arī ideālistiem, jo

Jaunā konservatīvā partija Godīgums. Drosme. Profesionalitāte.

tie bieži netiek pie darišanas un nevar uzrādīt reālus rezultātus.

Jānis: – Jaunos profesionāļus bieži izstumj no pārvaldes, no policijas un citām struktūrām, līdzko viņi sāk interesēties "nepareizā" virzienā par kādu ekonomisko grupējumu. Izdevīgāk ir vietās paturēt "neredzošas" viduvējības.

Latvijā ir radīts fons, kad spilgtas personības nevēlas kandidēt uz valsts visaugstākajiem amatiem – kaut vai valsts prezidenta amatu. Iznāk, ka viduvējības iztur sabiedrības spiedienu un tomēr ieņem šīs vietas.

Dāvis: – Nu laikam jau zina, par ko. Tāpēc man šķiet būtiski, ka šajā brīdī bija jātop jaunam politiskam spēkam. Domāju, ka mums ir izdevies pulcināt arī ideālistus. Bet ideālisti ir spējīgi strādāt augstos valsts amatos, būtu jāmaina tikai šī vārda stereotips – tāds mazliet naivs un nespēcīgs. Līdzīgi ir ar Anriņu tēlu, kurš tautā iegājis kā tāds mazliet pamulķīgs, naivs altruists, kas pie ugunsкура atdot savus pēdējos cimdījumus. Bet derētu atcerēties, ka viņš pārmainījās 3 reizes, un, būdams zelta zirgā, sasniedza stikla kalnu. Tautai būtu jāaizņem un jāpārņem tieši šī spēja pārmainīties un sasniegt mērķi. Mums šobrīd ir iespēja radīt vidi, kurā Latvijas ideālisti varētu justies novērtēti.

Jānis: – Gudri un spējīgi cilvēki dažkārt sadzīvē pašreiz neredz sevi Latvijā, un nevar arī prasīt no spējīga cilvēka, pasaulē atzīta Latvijas zinātnieka, kas patlaban pelna un strādā ārzemēs, lai viņš pārceltos uz dzīvi Latvijā. Piemēram, LZA akadēmīķim, LU profesoram Andrim Ambainim piešķirts Eiropas Zinātnes piecu gadu grants virs 1,3 miljoniem eiro kvantu datoru jomā. Līdzīgi projekti pēc publiskiem avotiem ir Latvijas Organiskās sintēzes institūtā, RSU Mikrobioloģijas, LU Fizikas institūtā, kā arī Valsts koksnes ķīmijas, LLU Biotehnoloģiju un Veterinārās medicīnas institūtā "SIGRA". Vai tas nav lielisks starptautiskā ekspertizē iegūts zinātniskās izcilības apliecinājums! Tiešo un netiešo investīciju apjomi šīs darbības rezultātā mērāmi desmitos miljonu eiro. Normāla nacionāla finansējuma gadījumā no ES nākamo investīciju apjoms būtu vismaz 5 reizes lielāks.

Dāvis: – Toties mūsu izglītības un zinātnes ministrija nolēma, ka jāiztērē 400 000 latu, lai veiktu Latvijas zinātnes starptautisku izvērtēšanu. Tas rada robežu, kad tu vai nu ej prom no šādas bezjēdzīgas sistēmas, vai arī mēģini tajā iet un to mainīt, taču dažreiz nākas daudz ko pazaudēt, un nav arī nekādu garantiju, ka tu panāksi rezultātu. Tādēļ nevar pārnest, ka daudzi to neizvēlas, jo kopīgas tautas kustības par jēdzīgumu šobrīd nav, kāda, piemēram, bija Indijā, kad Gandi ja sāka savu "sāls" kampaņu – iegūsim to paši un nemaksāsim angļiem par to nodokli. Un tas beidzās ar Indijas neatkarības atzīšanu. Pašlaik daudzos Latvijas cilvēkos ir tukšuma sajūta. Neskaitāmi vadoņi/variņi ir mūs piekrāpuši vai arī nav realizējuši iecerēto.

Jānis: – Runājot par šī brīža sistēmu un pretstāvēšanu tai, ir vajadzīga domubiedru komanda, jo pastāv sistemātiska ideoloģiska pretestība, kas saucas – "neļausim te kādam pārāk ko uzlabot, jo citādi arī mēs vairs nevarēsim darboties pa vecam". Dažkārt lietas var atrisināt pāris nedēļu laikā, bet jāpauzē 10 – 15 gadiem, jāiejaucas vēl Eiropas gudrajiem, lai tās atrisinātu, piemēram, obligātā automašīnu civiltiesiskā apdrošināšana, juridiskās personas atbildība Krimināllikumā (sankcijas pret uzņēmumu, ja tas iesaistīts, piemēram, krāpniecībā vai "Zolitūdes" traģēdijai līdzīgs gadījums).

Dāvis Stalts.

Uzņēmējdarbības vide, kurā var droši paļauties uz tiesu, ir būtisks priekšnoteikums, lai uzņēmēji darbotos Latvijā. Rīga – Baltijas centrs klūs tad, kad biznesā labais tonis būs nepieciešamības gadījumā brukt tiesāties tieši uz Rīgu kā uz komersantu šķirējtiesu centru. To šobrīd apgalvo visi nopietnie uzņēmēji, kuri vēlas darboties godīgi.

Tad jau tā nav gluži koleģiāla atmosfēra, kas valda politiskajā vidē.

Dāvis: – Jānis Čakste, pirmais Latvijas prezidents, vēlējās veidot valsti, kurā sapulcinātu dažādu tautību kaut atšķirīgi domājošus Latvijas dzīvojošus cilvēkus, kuriem ir kopīgas vērtības, prioritātes un vēlme darboties Latvijas attīstībai. Ilgtermiņā viņam tas neizdevās, jo notika apvērsumi un iekārtu maiņas, un tika iekodēts, ka mums ir vajadzīgs vadonis, kam sekot, kas mūsu vietā zinās. Tā ir problēma arī šī brīža Saeimā. Frakcijā nospiež podziņas par 60 jautājumiem no 100, par kuriem nav iegūts ne mazākais priekšstats un nav pat pajautāts, kāpēc man šādi ir jābalso.

Pēc vairāk nekā 20 gadiem atjaunotajā Latvijas valstī kas ir pietrūcis?

Dāvis: – Manuprāt, pārāk bieži priekšplānā izvīzās nauda kā visu lietu mērs.

Jānis: – Vislabāk to atklāt salīdzinot – kaut vai ar Igauniju. Latvijā prevalē doma-man ir jāpaņem tā nauda, kas ir pieejama tagad. Bet vajadzētu ieguldīt ilgtermiņa attīstībā, ietekmējot ekonomiku, uzlabojot sabiedrības vairākuma lab-

klājību. Valstij būtu vispirms mērķtiecīgi un plānveidīgi jāiegulda zinātniskajā pētniecībā un attīstībā, kas atpakaļ valstij dod miljardus budžetam. Var jau arī neieguldīt zinātnē, izglītībā, Valsts policijā un armijā, uzskatīt to par "šodien izmesto" naudu, īstermiņa programmu, bet atsiens ir jūtams jau tagad.

Līdz šim parasta biznesa prakse ir izveidot starpniekfirmas starp valsti un piegādātājiem, galvenokārt, enerģētikā, piemēram, "Gazprom". Nav tiešā līguma ar valsti, bet starpnieks vienmēr ir kāda kompānija, kā tas nav, piemēram, igauņiem. Ļoti bieži šo starpnie-

Jānis Bordāns.

firmu netiešie vai tiešie īpašnieki ir arī politiķi vai viņu draugi. Vai arī cilvēks kļūst par politiķi, sākumā viņam nekas nepieder, tad parādās biznesa tieši tajās sfērās, par kurām viņš atbild. Aizejot no politikas, viņš jau ir "cienijams" biznesmenis ar visu no tā izrietošo. Viņi prot izskatīties par saimniekiem, ir pragmatiski, nav sapņotāji, bet viņi nav valstsvīri. Brīdī, kad tauta to sāk akceptēt, tā jau ir mūsu visu degradācija un ceļš uz nabadzību.

Saka, ka šos 20 gadus valsts ir dzīvojuši bez savas ideoloģijas. Vismaz tā nav bijusi skaidri noformulēta. Kāds tad varētu būt valsts pozitīvās ideoloģijas pamats?

Jānis: – Manuprāt, pamats ideoloģijai ir apliecināts Egila Levita izstrādātajā un pieņemtajā Satversmes Preambulā. Es vēlētos strādāt, lai Latvijas identitāte atbilstu Preambulā apliecinātajam. Mums būtu jāapzinās, ka nedaudz vairāk kā 100 gadu laikā mēs tomēr esam savu valstiskumu izveidojuši, spējot izvest to cauri nenormāli smagiem pārbaudījumiem. Mēs arī šobrīd varam sasniegt jebkuru savu mērķi.

Dāvis: – Mums bija uzdevums kļūt par NATO valsti, par Eiropas Savienības dalībvalsti. Tas bija svarīgi, bet līdz šim nav ticis noformulēts valsts iekšpolitiskais uzdevums. Mēs noteikti esam Rietumeiropai piederoša nācija. Viena no ļoti lielām iespējām ir Latvijas valsts spēja piesaistīt mūsu trimdas latviešu lielo uzņēmēju finanšu līdzekļus un investīcijas Latvijas attīstībai, bet otrs lielais ārpolitiskais izaicinājums ir mūsu Baltijas pēc iespējas ciešāka sadarbība. Tā jautu ne vien izdzīvot lielajos ģeopolitiskos pārmaiņu laikos, bet dotu mums visiem jaunās attīstības iespējas.

Jānis: – Ir jāiedveš mūsu cilvēkā tā sajūta, ka Latvija ir skaista zeme, kura ne tikai patīk, ko rakstām uz kreklīņiem, bet te man vajag art, sēt, plaut, gūt labumu, skolot bērnus, uzturēt garīgos rituālus – pareizo lietu kārtību. Šī ir mana zelta pasaule. Es zinu pietiekami daudz labu piemēru, kad Latvijas cilvēki, sadarbojoties ar Rietumeiropas draugiem, pašiņam veido kopuzņēmumus. Latvijas ražotie produkti iekļūst Rietumeiropas tirgū, ir iespēja sadarboties. Es vēlētos redzēt šādu sadarbību Baltijas valstu mērogā kā prioritāru ārpolitikas uzdevumu. NATO un ES mēs esam, bet Baltijas valstu savienība joprojām ir visai formāla.

Kas tad ir tās konservatīvās vērtības, par kurām jūs šobrīd iestājaties?

Dāvis: – Ja ēkai ir sapuvuši pamati, tad ēkas remonts nepalīdzēs. Mūsu uzstādījums ir atjaunot pamatus.

Jānis: – Tās ir vērtības, ko cilvēki gadu tūkstošos ir izkopuši. Pamatvērtības, uz kurām balstās sabiedrības un pat civilizācijas attīstība. Tradicionālās, klasiskās vērtības, varētu teikt – normālas vērtības, jo ir tikai normāli uzticēties institūcijām ģimene, privātpašums, valsts, tradīcijas, arī baznīca. JKP dibināšanas sapulcē runāja gan nacionāli domājošie, gan priesteris Andris Kravālis, tika pausta arī latviskā dzīvesziņa, jo vispārcilvēciskās vērtības nav pretrunā ar kristīgajām vērtībām.

Liberālisms mūsdienās bieži saka – valstīm robežu nav, valsts atmiris, bet dzīvē procesi notiek pretēji. Nācījas tieši sāk izpausties.

Vēl viena lieta – JKP rindās ir gan latvieši, gan krievi, gan ebreji. Mēs jau šobrīd esam viena latviski runājoša politiskā nācija. Kā man teica mūsu biedrs Vitālijs Birjukovs: "Jums jautāja, vai JKP ir krievi – sakiet, ka ir – es esmu. Tikai nesaprotu, kāpēc man ar kaut ko būtu jāatšķiras no latvieša? Ja reiz es Latvijā dzīvoju, es esmu tāds pats." Es arī to nesaprotu.

Bailes ir tās, kas mūs iekāļ važās un paralizē. Jebkuru gribu. Bieži šī iemesla dēļ, pat pieņemot kādus lēmumus, mēs nesākam tos realizēt. Tas arī ir iemesls, kāpēc Latvijā cilvēkiem nav pietiekami daudz ambīciozo mērķu.

Pateicoties Nacionālajai apvienībai (NA), Bordāns kļuva par ministru, Stalts – par Saeimas deputātu. Vai jūsu idejas principā nebija iespējams realizēt šajā politiskajā spēkā?

Dāvis: – Arī šis politiskais spēks kalpo tai sistēmai, kāda šobrīd ir izveidota. NA ilgstoši ir pārvaldījusi vienu no būtiskākajām – tieslietu nozari. Sakārtojot šo nozari, pārējām attīstība ir garantēta. Mūsu valstī visu laiku ir pieņemts runāt par ekonomisko izrāvienu. Taču tas ir iespējams, ja ir sakārtota valsts tieslietu sistēma un ja investori valstī jūtas droši, ja vietējie lielie un arī mazie uzņēmumi jūtas tiesiski pasargāti. Šī ir pamatlīnija, norma, kas netika sadzirdēta NA. Mēs sadarbojamies ar NA, cerot, ka mūsu pienesumu tiesiskuma virzienā atbalstīs, bet, uzsākot konkrētas pārmaiņas, tas nenotika.

Jānis: – Es tomēr vēlos pateikt paldies tiem cilvēkiem NA, kas mani apstiprināja tieslietu ministra amatā, jo tādejādi spēju īstenot tās vērtības, kuras NA publiski manifestēja un kas bija arī manas vērtības. Jebkurš paveiktais solis bija šo vērtību kontekstā. Kādā brīdī NA saprata, ka viņiem tas nav vajadzīgs un bija juridiski instrumenti, lai mani atstādinātu. Konflikts bija acīmredzams starp partijas finansiālajiem atbalstītājiem, kuriem bija pilnīgi pretējs uzskats tam, kāds bija man kā tieslietu ministram.

Kas ir tas labais, kas pēdējos 20 gados Latvijā ir radies?

Dāvis: – Tas, ka mums ir brīva Latvija un vārda un pulcēšanās brīvība, ka mēs esam arī formāli piederīgi Eiropai.

Jānis: – Mums ir radīta valsts un tās institucionālie mehānismi. Tagad mums tie ir jāpiepilda ar saturu. Turpmākās reformas ir vajadzīgas, nevis lai mainītu pamatus, bet lai mēs atgrieztos pie šiem pamatiem. Tas ļauj notikt pareizai lietu kārtībai, kas uzreiz arī dod rezultātu.

Kā cilvēkiem izvēlēties, kam atdot savu balsi šajās vēlēšanās?

Dāvis: – Ir jāvērtē cilvēku konkrēti darbi, viņu pieredze un godaprāts.

Jānis: – Būtu jāatceras, par ko ir balsots līdz šim, kas ir politiķu solījumi, kas reālie darbi, un neiekrīst tajā pašā sentimentā kā līdz šim.

Jaunās konservatīvās partijas deputātu kandidātu saraksts Nr. 9 Kurzemes vēlēšanu apgabalā

Nr.	Kandidāts	Dzimisšanas gads	Nodarbošanās
1	Krišjānis Feldmans	1985	SIA "Sumter" valdes priekšsēdētājs
2	Dāvis Stalts	1982	Saeimas deputāts
3	Inga Gluzda	1970	SIA "Studio Intelligence" valdes locekle
4	Guntars Vaivars	1960	LU Ķīmijas fakultātes vadošais pētnieks
5	Juris Pavītols	1949	Liepājas Universitātes lektors
6	Una Celmiņa	1983	SIA "Latvijas nacionālais metroloģijas centrs" juriste
7	Ansis Roderts	1976	Dundagas novada pašvaldības deputāts
8	Vilis Bārtulis	1955	atvaļināts pulkvežleitnants
9	Pēteris Aglonietis	1965	Valsts probācijas dienesta vecākais referents
10	Diāna Lūse	1971	Valsts probācijas dienesta Kuldīgas TSV vadītāja
11	Didzis Zviedris	1968	pašnodarbinātais
12	Aigars Sudmalis	1969	celtnieks
13	Arnis Kadiķis	1953	pašnodarbinātais

Latvijas konkurētspēja Eiropas kontekstā

❖ **PĒTERIS ZILGALVIS,**
E.S. Viesakadēmiķis Oksfordas universitātē (2013-2014 EU Fellow), nodaļas vadītājs Eiropas Komisijā

Laiks, ko pavadīju kā vies-akadēmiķis Eiropas Savienības jautājumos 2013./ 2014. mācību gadā Oksfordas universitātē, ļāva man izdarīt secinājumus par Latvijas konkurētspēju Eiropas kontekstā.

Inovācija kā potenciāls

Viens no atslēgas vārdiem attīstīto valstu vidū, kuras nevar rēķināties ar lētāko darbaspēka piedāvājumu vai milzīgiem dabas resursiem ekonomikas konkurētspējai, ir inovācijas.

Latvija diemžēl pastāvīgi atrodas ES dalībvalstu lejasgalā inovāciju radīšanā un pašlaik neredz pazīmes, ka situācija strauji mainīsies uz labo pusi. Inovācijas rodas tā saucamajās ekosistēmās, kuras veido pilsētas, universitātes, institūti, uzņēmumi un valstis. Tās rodas tur, kur finansisti ir gatavi riskēt, atbalstīt jaunas tehnoloģijas un izgudrojumus un kur uzņēmēji ir gatavi tos ražot un laist tirgū. Tās nekrīt no zilām debesīm un gandrīz nekad nav viena cilvēka izdomājums un realizācija. Kā teica Linda Hila no Harvardas Biznesa skolas - inovācijas balstās "kollektīvajā ģenijā".

Rietumvalstīs inovāciju daudzums samazinās, kamēr tādās valstīs kā Ķīnā, Singapūrā, Dienvidkorejā un Brazīlijā proporcionāli aug, un šo valstu ekonomikas pieņemšanas spēkā. Kā vēroja profesore Mariana Mazzucato ("Uzņēmīgā Valsts" 2013.), tas nenotiek nejauši, bet gan tālredzīgas valsts politikas rezultātā, pamatojoties uz valsts investīcijām izglītībā, augstskolās, pētniecībā, kā arī konkrētās tehnoloģijās. Piemēram, *Apple iPhone*, kas ir bāzēts uz ASV un Lielbritānijas valsts sektora attīstītām tehnoloģijām, tai skaitā plašām aizsardzības programmām.

Saistībā ar Krievijas agresiju Ukrainā aizsardzības budžets atkal ir Latvijas dienaskārtībā. Tas nav tikai jautā-

jums par mūsu drošību militārā jomā. ASV pieredze ar militāro pētniecības programmu DARPA (ASV perspektīvo aizsardzības tehnoloģiju aģentūra), kā arī citu NATO dalībvalstu pieredze rāda, ka atvērtā, demokrātiskā valstī ar pamatīgu un prasmīgi apsaimniekotu aizsardzības budžetu plaukst inovācijas. Internets, starp citu, tapa DARPA projekta ietvaros.

Palielinot mūsu aizsardzības budžetu, ir svarīgi, lai līdzekļi tiktu izmantoti Latvijas zinātniskā un inovāciju potenciāla paaugstināšanai. Piemēram, Latvija varētu izvirzīties par līderi kibernetikas jomā. Ir jāizmanto iespējas gan pašiem radīt jaunus tehnoloģiskus risinājumus, gan iegūt papildu zināšanas un tehnoloģijas no mūsu NATO sabiedrotajiem.

Vajadzīga inovāciju stratēģija

Latvijā nepieciešams radīt uz inovācijām balstītu ekonomiku, izmantojot mūsu zinātnes sasniegumus un zinātnisko potenciālu, pamatojoties uz visaptverošu inovācijas stratēģiju. Šāda stratēģija ietvertu:

- uzņēmējdarbības vides uzlabošanu jauniem uzņēmumiem (*start-ups*);
- juridisko šķēršļu novākšanu inovatīviem uzņēmumiem;
- valsts iepirkumu izmantošanu IKT, enerģētikas, aizsardzības, veselības un citos sektoros, lai pirktu inovatīvus risinājumus un tādējādi atbalstītu uzņēmumus, kuri tādus risinājumus spēj piedāvāt;
- investīciju veicināšanu ar nodokļu atlaidēm tai peļņas daļai, kuru reinvestē pētniecībā Latvijā;
- atbalstu uz inovācijām vērstu uzņēmumu eksportam Eiropas un pasaules tirgos.

Divas perspektīvas nozares, kurās Latvijai būtu iespējas gūt panākumus, ir finanšu tehnoloģijas (*FinTech*), piemēram, kolektīvā finansēšana (*crowd investing*), kā arī atjaunojamās enerģijas joma. *FinTech* uzņēmumu attīstībai vajadzētu izplatīt savus pakalpojumus visā Eiropas Savienībā, izmantojot ES digitālo vienoto tirgu.

Lai gan Latvija pēc atjaunojamās enerģijas daudzuma, pateicoties HES, jau ir ES līderu vidū, vajadzētu veicināt mūsu zinātnisko bāzu izmantošanu, lai Latvijā tiktu attīstītas citu veidu atjaunojamās enerģijas, īpaši tās, kuras balstītas meža nozarē un kuras varētu būt eksportējamas.

Ar tālredzīgu valsts politiku mēs būsim paši savas zemes saimnieki un laimes kalēji.

Novadu attīstības programmas nepieciešamība

❖ **RAITIS SIJĀTS,**
VTA valdes priekšsēdētājs, *Eiro velo 13, "Dzelzs priekšskara" maršruta Latvijā un Zaļā kultūras mantojuma projekta koordinators*

Vienmērīga visu Latvijas reģionu attīstība nodrošina jaunas darbavietas, latviskā kultūras mantojuma un tradicionālās kultūrvides saglabāšanu.

Latvijā atšķirībā no mūsu kaimiņiem Igaunijas un Lietuvas gandrīz puse iedzīvotāju dzīvo tās galvaspilsētā Rīgā. Lai gan izskan politiku aicinājumi atgriezties mājās, cilvēki turpina aizbraukt tieši no Latvijas laukiem, cenšoties pirms tam atstāt darbu gan tuvākajās pilsētās, gan Rīgā. Latvijas lauku teritorijām kļūstot tukšākām, mēs turpinām zaudēt iedzīvotājus, it īpaši no pierobežas.

Tāpēc ir nepieciešama visu reģionu attīstības programma. Piemērs ir Latgales attīstības programma. Līdzīgas

programmas nepieciešamas arī Vidzemei, Kurzemei un Zemgalei. Katram reģionam, arī valstij, ir vairākas attīstības iespējas. Pirmā – **nedarīt neko status quo** – viss paliek pa vecam. Otrā – **konkurences apstākļos izdzīvo un attīstās stiprākie** (pilsētas, novadi) un sociālās, ekonomiskās atšķirības palielinās vēl straujāk. Trešā – **kohēzija** – saiste vai izlīdzināšana – atbalsta visus, arī vājākos. Attīstība notiek lēnāk, taču vienmērīgāk.

Kādu ceļu izvēlēties?

Mācoties no pozitīviem paraugiem gan Latvijā, gan Eiropā, pilnveidojoties un sasniedzot labus rezultātus, **novadiem, pilsētām un reģioniem sadarboties!** Vidzemē jau ilgāku laiku pašvaldības apvienojušās un strādā pie dažādu vietējo un pārrobežu sadarbības projektu izveides, pieņemot dažādu nozaru speciālistus, profesionāļus un arī vietējos iedzīvotājus. Apgūstot sen piemirstus arodus un prasmes, kas likās bija jau zuduši, nodrošinām Latvijas amatniekiem un darbiniekiem mājražotājiem inovatīvu darbu, atalgojumu, kas savukārt stiprina ģimenes un notur iedzīvotājus savās lauku saimniecībās.

Kā pozitīvs piemērs mums Latvijas piekrastē no Igaunijas līdz Lietuvai esošo pilsētu un novadu vienošanās par kopējas piekrastes infrastruktūras izveidi, izmantojot Eiropas unikālā projekta "Dzelzs priekšskara maršruts" iespējas, vienlai-

kus nodēvējot to arī par Latvijas piekrastes attīstības mugurkaulu. Tā atspoguļo unikālas vēstures liecības, izceļ šobrīd mazāk zināmus kultūrvēsturiskos apskates objektus, nostāstus un faktus.

2009. gadā, kad šīs idejas autors, EP deputāts Mihaels Krāmers (*Michael Cramer*) no Vācijas aicināja 20 valstis iesaistīties *Eiro Velo 13 Dzelzs priekšskara maršruta* projekta ieviešanā, bija grūti iedomāties, ka, Krievijas maigās varas iemidzināti, Eiropā cilvēki pēkšņi pamodīsies jauna aukstā kara laikā nu jau 21. gs.

Latvijā *Eiro Velo* maršruts vijas gar Baltijas un Rīgas jūras līča piekrasti 560 km garumā. Kopīgi konsultējoties un strādājot ar visu Latvijas piekrastē iesaistīto pašvaldību speciālistiem, tūrisma profesionāļiem un uzņēmējiem, tika apzināts jaunais maršruts, kā arī esošā un nepieciešamā infrastruktūra un finansējums tā attīstībai. Lielu atbalstu projekta attīstībā sniedza Saeimas deputāts Dāvis Stalts, tieslietu ministrs Jānis Bordāns un arī biedrība "Demokrātiskie patrioti". Kopumā Latvijā projekta īstenošanai ir nepieciešami 32 miljoni EUR, finansējuma lauvas tiesu dod ES fondi.

Galvenokārt tiks būvēti jauni gājēju un velosceļi, rekonstruēti esošie tilti, stāvlaukumi, izbūvētas atpūtas vietas, asfaltēti grantētie ceļi un daudz kas cits. Darbi uzsākti Liepājā, Ventspilī, Carnikavā. Tās ir investīcijas Lat-

vijā ar reālu ekonomisko ieguvumu galvenokārt vietējā tautsaimniecībā, jo par dažādiem pakalpojumiem velotūristi vidēji dienā iztērē ap 50 – 70 eiro. Starptautiskais pētījums rāda, ka gada laikā Latvijā tie būtu 17 milj. eiro. Šo ieguldījumu ekonomiskā atdeve varētu būt jau tuvāko 5 gadu laikā.

Latvijā un it īpaši Vidzemē ir ievērojams kultūrvēsturiskais mantojums – pils, muižas, senie parki, kurus aprūpē valsts un pašvaldības, kā arī uzņēmēji. Vidzemē bez Cēsaines pils, Alūksnes, Stāmerienas un Vecpiebalgas ainava nav iedomājama. Latvijas kultūrvēsturiskā bagātība ir gan R. Blaumaņa Braķi Ērgļos, Brāļu Kaudziņu muzejs Vecpiebalgā, Kārļa Skalbes, Antona Austrīņa, Emila Melngaiļa, gan daudzu citu mūsu tautas dižgaru piemiņas un apmeklējuma vietas.

Jaunās konservatīvās partijas līderis J. Bordāns, redzot, kā treknajos gados tika nojauktas un šobrīd vietām tiek postītas pamestās dzelzceļa līnijas posmos Rīga–Ērgļi, Ieriķi–Gulbene, Skulte–Limbaži–Aloja, ir aktīvi uzņēmies Latvijā vadīt Zaļo ceļu kustību. Tā meklē iespējas un arī finansējumu šo ceļus atjaunošanai. Ceļi ir tautas asinsrite. Sakopjot aizlaistās un pamestās vietas, attīstīsies vietējās ražotnes, veidosies jaunas darbavietas. Mums ir pa spēkam izmantot inovatīvas tehnoloģijas un dažādus risinājumus.

Par mūsu kultūras spēku!

❖ **SANITA MEGERE-KLEVINSKA,**
Ropažu novada Kultūras un izglītības centra vadītāja

Mūsu kultūra veidojusies gadsimtiem un top katru dienu, atraisot tās spēku. Pēdējos piecus gadus kultūras ministri ir nākuši un gājuši, bet kultūrai paredzēto līdzekļu izlietojums ne vienmēr ir lietderīgs, jo kultūras darbinieki, sākot ar profesionāliem korim un teātriem, beidzot ar nelieliem amatierkollektīviem attālākajos lauku novados, maz izjūti valsts ieinteresētību un atbalstu.

Nav izprotami kritēriji, pēc kuriem par kultūras norisēm tieši atbildīgas iestādes piešķir līdzekļus kultūras jomām, kādi pasākumi tiek vai netiek atbalstīti? Piemēram, jūlija beigās Vidzemē, Gaujienā notikušos ievērojamos koku svētkus – J. Vītola dienas – Kultūras ministrija neatbalstīja nemaz.

Savas darba gaitas es sāku kā latviešu valodas skolotāja Zaķu-

muižas pamatskolā, nostrādājot par skolotāju 16 gadus, aktīvi vadot dažādus jauniešu projektus. Jau septiņus gadus vadu Ropažu novada Kultūras un izglītības centru, ko radīju gandrīz tukšā vietā. Tagad tas ir moderns centrs ar daudzām kultūras norisēm. Augusta beigās ļoti daudzus cilvēkus iepriecināja un iesaistīja novatoriskais laikmetīgās dejas festivāls "Vides dejas", ko man ir liels prieks organizēt jau vairākus gadus.

Mūsu kultūras mantojuma daudzveidības saglabāšanā un attīstībā esmu aktīvi darbojusies ES fondu līdzekļu piesaistē ES Comenius-1 projektā "Mūsu kultūras mantojuma daudzveidība" un daudzos citos kultūras projektos un notikumos gan kā rīkotāja, gan kā koordinatore, gan dalībniece. Tāpēc esmu izjutusi netaisno principu, ka vispirms tiek "apkalpota" Rīga un tikai tad pārējie Latvijas novadi.

Kultūras ministrijas durvīm ir jābūt plaši atvērtām gan profesionālo koru, gan mazāko amatierkollektīvu vajadzībām, nodrošinot vienlīdzīgu līdzdalību visiem, kas grib iesaistīties kultūras dzīvē. Nepieciešams visiem redzams un atklāti pārskatāms finansējums lielajiem kultūras projektiem, piemēram, Laikmetīgajam mākslas muzejam Rīgā. Latvijā ir visi tās reģioni.

Jaunās konservatīvās partijas deputātu kandidātu saraksts Nr. 9 Vidzemes vēlēšanu apgabalā

Nr.	Kandidāts	Dzimšanas gads	Nodarbošanās
1	Gundars Ābols	1964	VAS "Latvijas dzelzceļš" Ārējo sakaru direkcija
2	Raitis Sijs	1960	Vidzemes tūrisma asociācijas valdes priekšsēdētājs
3	Sanita Megere-Klevinska	1970	Ropažu Kultūras un izglītības centra vadītāja
4	Kristaps Rūde	1989	Keguma novada domes deputāts
5	Jānis Siliņš	1945	pensionārs
6	Lāsma Žagota	1972	Jura Neikena Dikļu pamatskolas direktore
7	Andris Skuja	1960	komersants
8	Edmunds Visendorfs	1968	SIA "Visendorff" valdes loceklis
9	Inguna Gustava	1963	SIA "Wuffit Group" tirdzniecības vadītāja
10	Vitālijs Birjukovs	1971	SIA "TMB Motors" direktors
11	Jadviga Neilande	1971	SIA "T & D Advance" valdes priekšsēdētāja
12	Ainars Bašķis	1961	SIA "Ansters" pārdošanas daļas vadītājs
13	Andris Riekstiņš	1951	Alfrēda Kalniņa Cēsu mūzikas vidusskolas pedagogs
14	Zemlita Šīre	1950	DZĪB "Unijas 24" valdes priekšsēdētāja
15	Valdis Meijers	1957	Rūjienas mūzikas skolas direktors
16	Jānis Ozoliņš	1973	NBS tehniks
17	Astrīda Podziņa	1959	Krimuldas vidusskolas skolotāja
18	Mārtiņš Aizpurietis	1990	autobusa vadītājs
19	Aivars Ontužāns	1956	Jaunpiebalgas vidusskolas jaunsargu instruktors
20	Jānis Kopštāls	1983	SIA "Rīga Digital Manufaktur" programmētājs
21	Mārcis Bergs	1987	VAS "Latvijas valsts ceļi" būvzinieks
22	Ingemārs Krūmiņš	1987	SIA "Baltic Logistic Solutions" noliktavas darbinieks
23	Antra Visendorfa	1971	SIA "Visendorff" biroja vadītāja
24	Dārta Ose	1990	studente
25	Arvis Urbāns	1993	SIA "HIKE" projektu menedžeris
26	Toms Bordāns	1992	zvērinātu advokātu biroja "Varul" jurista palīgs

KULTŪRA

❖ **EVA MĀRTUŽA,**
rakstniece, žurnāliste

Sidrabene, Saulaine, Tērvete, Tālava – šie skaistie vārdi ir latviešu vasaras mītnu Kanādā nosaukumi. Latviskums tālu prom no Latvijas. Un pat daba kā Latvijā! Saulainei cauri plūst upe, līdzena, rāma, silti vēsa. Kad mani Aija Mazsils uzveda kraujā un mans skats ieraudzīja upes mesto cilpu, iesaucos: "Patiesi, Gauja! Un Salacas likums aiz Mazsalacas!" Pēcāk spriedu, ka tam bija jābūt ļoti liels Latvijas mīlīms – patriotam, kurš atrada un izvēlējās šo vietu lat-

Latviskums kā dzīves uzskats – mūžīgi mūžos – arī tālumā

viešu vasaras dzīvei! Un kaislīgam makšķerniekam arī, jo upes grezno latviskumu uziet visvienkāršāk varēja, braucot pa upi vai laužoties cauri meža brikšņiem cerībā uz lielo lomu. Visi latviešu centri Ārlatvijā ir Latvijas dabas līdzinieki. Latvijas daba kā pirmā iespaidoja dvēseles, kad gadu desmitiem vasarās bērni te skraidīja, rotaļājās, mācījās, studēja latviskās vērtības, ko vecāki kā dārgu mantojumu bija atveduši līdzī un kara un padomju okupācijas plosītās tēvzemes.

Iztaujāju, kā smejies, senus ļaudis, ilgi šai saulē dzīvojošus. Vaicāju, vai pirmās brīvvalsts laikā skolā, ģimenē, sabiedrībā latviskais tika diendienā mācīts, daudzīnāts un stiprināts. Atmiņa īpaši organizēta un mācītu patriotismu nebija saglabājusi, jo skola ir skola – tur apgūst vispārējās zinības. "Mēs taču dzīvojam savā valstī, savā Latvijā, elpojām, bijām varenī latvieši savā Latvijas valstī. Mēs bijām latvieši! Un palikām latvieši arī

pēc tam, kad sezonas laikā strādājām tabakas plantācijā, biržā, zinātnē vai Holivudā."

Mūsdienās ikvienam ir atvērta visa pasaule – brauc un strādā jebkurā vietā. Īstenībā – nebaudies, esi kā Sprīdītis un dodies izzināt un piedzīvot sevi pasauli: visdažādākos ļaudis, darbus, klimatiskās joslas un emocijas. Simtu valodu kori tev vienmēr un visur ir sava – latviešu valoda, savas tikai latvietim piemītošas gudrības, kultūras esme. Latviskums nav ar rokām sataustāms, nav ar biezputru iedams, tas ir it kā irreāls, bet ļoti konkrēts – es esmu latvietis!

Šogad Hamiltonā, XIV Latviešu Dziesmu svētkos Kanādā ieradās četras deju kopas no Īrijas. Visatraktīvākā un drošākā kāda četrgadīga dancotāja – brīnišķi latviska. Pārsteigums bija pamatīgs – īriete! Maza īriete, kurai mūsu tautas dejas solis šķita ar mātes pienu iezīsts. Un staltais dejotājs Āfrikas klimata dāvētajā krāsā starp daudzajiem Kanādas "leitiņiem",

amerikāņi, zviedri, angļi, īri, kam mūsu senās kultūras vienreizība kļuvusi par būtisku dzīves daļu. Kultūrā piedzimst, to manto, tajā ieaug un dzīvo.

Kāda latviete ar ģimeni pārcēlās uz Kaliforniju. Latvijā dzimušie, mūsdienā Latvijas skolā mācītie pusaudzī izvēlējās latviešu skolu un mācības latviski, paziņojot mātei, ka nevēlas būt "amīši". Mātes sirdī mītošais aizvainojums uz Latviju kā sliktu materiālā nodrošinājuma vietu bija jāapslāpē. Pārvaru guva īrēnā latvietība, kas vēlējās kļūt konkrēta tai tālajā zemē, lai arī mūsu skolās it kā ne visai teicami mācītā, vecāku nereti noliegtā, valsts līmenī it kā neatbalstītā. Nu gluži kā cara valdības laikos, kā ekonomiskās krīzes skartajos 20. g. s. 30. gados, kā padomju okupācijas un mūsdienā kosmopolitisma draudu ēnā.

Saulainē vasaras nometnē latviešu bērni kopā ar klases draugiem, kam ar latvisko tik vien saskares, cik skolas-

biedram, Alberta Vītola vadībā iestudēja mūsu klasisko stāstu par Sprīdīša došanos pasaulē. Mācīja ne tikai dziesmas un tekstus, bet arī Latvijas vēstures baisās lappuses, kad mūsu ļaudis tūkstošu tūkstošiem bija spiesti atstāt dzimto zemi līdzīgi kā Vecās Derības tauta bēga no verdzības Ēģiptē. Viņa domās ieklausoties, sasaistīju tās ar Zuzes Krēslīnas-Sils domām. (Viņa ir dzimusi Amerikā, dzīvo Vācijā.) Zuze reiz teica: "Latviskums manī ir kā reliģiska pārliecība." Šo uzskatu kā avota ūdens dzidrumu baudīju vienošanās laikā Kanādas latviešu centros. Ir izaugusi jau ceturttā trimdas paaudze, taču latviskums saglabājas. Dziesmas, dejas, amatu prasmes, teātra spēlēšana, latviskie godi – tam patiesi nepieciešama fanātiska ticība, pat tāda kā reliģioza eksaltācija un liela nauda. Zemes un ēku uzturēšana, pasākumu organizēšana, ceļš līdz vasaras mītnēi, dzīvošana atbilstoši attiecīgās valsts standartam, sko-

lotāju un audzinātāju darba samaksa – patiesi jābūt dvēselē latvietim, lai koptu latviskumu vidē, kur lētāk iespējams būt amerikānim, kanādietim, velsietim vai vācietim. Latviskumu kopa gan latviešu centri, gan savās draudzēs godā turēja visdažādāko konfesiju baznīcas, gan vasaras nometnēs visā pasaulē.

Atcerēsimies, ka Sprīdīša piedzīvojumiem ir arī cita, vispārcilvēciska, arī mūsdienīga filosofija – katram pienāk laiks izzināt pasauli. Labi, ja tas notiek sava prāta ierosmē. Bet labi, ka ir dzimtās mājas, kur atgriezties. Taču, ja atgriešanās kaut kādu apsvērumu dēļ (pēc kara – pusgadsimta garā padomju okupācija, šodien – vēlme strādāt tur, kur var krietni nopelnīt, apmierināt karjeras izaugsmi, būt kopā ar mūža mīlestību u.tml.) nav īstenojama, tad latviskums jāuzskata par īpašu – visaugstāko vērtību, kas palīdzēs visos ceļos pasaulē un arī atgriezties mājās, ja to gribēs.

SARUNA REDAKCIJĀ

Uz jautājumiem atbild
Inga Čekša-Ratniece

Kļūstot par Saeimas deputātu, kas būs pirmais darbs, pie kura strādāsiet? Kas, jūsuprāt, šobrīd ir aktuālākais un svarīgākais, kas jāsakārto mūsu valstī?

– Man būtiska ir mana dzimtā reģiona attīstība. Negribas, lai paliek tukšums vietā, kur ir skaista daba, saglabātas paaudzēs mantotās tradīcijas, ir talantīgas personības. Taču Latgale kļūst aizvien tukšāka. Aktivitātes šīs problēmas mazināšanā notiek, taču tās nav vienotas, pietrūkst konkrētuma. Reģioni ir jāattīsta kopumā. Tādējādi būtisks ir valsts atbalsts mazajiem uzņēmumiem, lai tie varētu veidoties par lieliem un perspektīviem ražotājiem vai vismaz stabiliem ģimenes uzņēmumiem. Tiktu sekmēta Latvijas lauku ražojumu realizācija – unikālie, ekoloģiski tīrie produkti. Liela bagātība ir Latgales unikālās tradīcijas: podniecība, pišana, aušana, metāla kalumi u.c., kurās meistari arī ievieš inovācijas. Valsts uzdevums būtu arī vairāk un radošāk to visu popularizēt tirgos ārpus Latvijas.

Valsts uzdevums ir motivēt cilvēkus nodarboties ar uzņēmējdarbību, radīt pievienoto vērtību, no kuras būtu izdevīgi maksāt nodokļus. Jo vairāk valstij būs nodokļu ieņēmumu, jo vairāk tā varēs tērēt sociālajām vajadzībām – pensionāriem, daudz bērnu un audžuģimenēm, jauniešiem vecākiem, vientuļiem cilvēkiem. Tie nodrošinās kultūras attīstību – iespēju izpausties talantīgiem, radošiem cilvēkiem, kuri Latvijas vārdus ne-

VIDEOKLIS

sis pasaulē. Līdztekus veidošies spēcīgā vidusskīra, jo esošajā situācijā ir liela sabiedrības noslāņošanās, nevienlīdzība starp bagātajiem un sabiedrības nabadzīgākajiem slāņiem. Latvijā ir valsts iestādes un aģentūras, kurām nebūtu jāatrodas Rīgā.

Ja turpināsies valsts izzagšana un "savējo būšanas", tad iepriekš minētajam nebūs jēgas. Ne velti uzņēmēji – gan vietēji, gan ārvalstu – atzīst, ka uzņēmējdarbībā pati galvenā problēma ir nesakārtotā tiesiskā vide, negodīgi valsts pasūtījumi, valsts aparāta nesaimnieciskums. Tādējādi pats svarīgākais, lai visi ekonomiskie procesi būtu vienoti ar kārtību tieslietās.

Ko esat gatava darīt savas valsts labā?

– Dzīvot Latvijā. Strādāt un maksāt saprātīgus nodokļus. Atbalstīt un pati cenšos dzīvot pēc sen zināmā un tradicionālā teiciena par mazāk runāšanu, bet vairāk darišanu. Katram cilvēkam ir jāstrādā viņam zināmā jomā, kurā orientējas un kura to saista. Tas jau arī ir katra pilsoņa galvenais pienākums valstij un attīsta arī pašu personību.

Vēlētājiem, kuri veselības, vecuma vai invaliditātes dēļ nevar ierasties balsošanas telpās

Šo vēlētāju aprūpētāji var pieteikt balsošanu aprūpējamo faktiskajā dzīvesvietā. Šim nolūkam vēlēšanu iecirknī ir jānogādā rakstisks iesniegums brīvā formā, norādot vēlētāja vārdu, uzvārdu, adresi un durvju kodu, kā arī pamatojumu, kāpēc cilvēks nespēj ierasties vēlēšanu iecirknī.

Balsošana mājās jāpiesaka no 29. septembra līdz 4. oktobrim. Ja jums, jūsu piederīgajiem vai aprūpētajiem nav iespējams pašiem šo iesniegumu nogādāt vēlēšanu iecirknī, lūdz sazināties ar Jaunās konservatīvās partijas kancelejas koordinatori Līvu Veitu pa tālruni +37129191459. Mūsu koordinatore noorganizēs jūsu iesnieguma nogādāšanu vēlēšanu iecirknī.

Jaunās konservatīvās partijas deputātu kandidātu saraksts Nr. 9 Latgales vēlēšanu apgabalā

Nr.	Kandidāts	Dzimšanas gads	Nodarbošanās
1	Eva Mārtuža	1954	AS "Lauku Avīze" redaktore
2	Aigars Zīmelis	1972	SIA "AMV centrs" valdes priekšsēdētājs
3	Inga Čekša-Ratniece	1974	Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolas projektu vadītāja
4	Dainis Skrūzmanis	1970	SIA "SD Finances" valdes loceklis
5	Raitis Bukovskis	1969	SIA "AG Biznesa konsultācijas" valdes loceklis
6	Jānis Mārtužs	1975	SIA "ITrisinājumi.lv" valdes loceklis
7	Īra Alksne	1953	profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības iestādes "RASA" metodīke
8	Darja Orele	1986	VSAA vecākā inspektore
9	Santa Cabule	1987	SIA "BBH Investments" SPA
10	Vineta Kiršteine	1969	LU juriste
11	Indra Ozoliņa	1985	AS "SEB banka" referente
12	Ivars Jasmanis	1964	"Global Intellectual Security" projekta vadītājs

Bieži dzirdam, ka ļaudis pamet mājas laukus un dodas darbā uz tuvējām pilsētām vai Rīgu. Notiek arī pretējs process. Jaunā ģimene Diāna, Gustavs un Ernests Saksoni, kas ikdienā strādā Rīgā un kopā ar brāļa Edgara ģimeni turpina uzturēt un atjaunot savu dzīvesvietu vectēva mājās Pierīgā, katras brīvdienas un svētku dienas dodas uz Rēzeknes novada Dricānu pagastu, lai tur koptu Diānas tēva dzimtas mājas un laukus, pabeigtu jaunās mājas celtniecību. Kā smejot saka Ernests, tas ir mūsu hobijs – sakopt kādu daļu Latvijas.

2012. gadā, uzrakstot projekta pieteikumu LAD Lauku attīstības programmas ietvaros pasākumam "Lauku saimniecību modernizācija", jaunā ģimene saņēma 55% līdzfinansējumu lauksaimniecības tehnikas iegādei.

Jānis Čakste un viņa idejas XXI gadsimtā

❖ **EDMUNDS GRIĶIS,**
viens no JKP dibinātājiem

Valstsvīrs

Jāņa Čakstes, pirmā Valsts prezidenta, personība un viņa idejas bija aktuālas 20. gadsimtā un ir aktuālas arī 21. gadsimtā. Arī šodienas Latvijā vēl arvien ir vajadzīgi valstsvīri – lielas personības, un politiķi, kuri vēlas godprātīgi un nesavtīgi darboties savas valsts labā, turpinot mūsu valsts dibinātāju 1918. gadā aizsāktu darbu. Diemžēl mūsdienu politikā tikai ar retiemi izņēmumiem valsts augstākajos amatos nokļūst lielas personības ar spēcīgu harismu un intelektuālo bagāžu kā Vaclavs Havels (1936.–2011.), Lenarts Meri (1929.–2006.), Nelsons Mandela (1918.–2013.), Tomass Hen-

driks Ilvess (1953.), Joahims Gauks (1940.), Vaira Vīķe-Freiberga (1937.).

J. Čakste ir spilgts piemērs tam, ka amatā nonāk valstsvīrs bez īpašām politiskām shēmām un korupcijas ēnām. Viņš nokļūst politikā savas personības dēļ, ko veidoja vairāki faktori: ģimenes stiprums, tradīcijas un iedzimtība. No abiem vectēviem mantots neatkarīgs gars, patstāvīga domāšana, zinātkāre, sabiedriskās aktivitātes, godaprāts, zemes kopšanas filozofija. Ģimnāzijas rūdījums un Maskavas Universitāte deva nepieciešamo izglītību, bet sastaptās lielās personības kā K. Valdemārs (1825.–1891.), K. Barons (1835.–1923.), A. Stērste (1853.–1921.) sniedza "dzīves skolu". Paša nesavtīgums, godprātīga attieksme pret darbu un līdzcilvēkiem vairoja viņa atpazīstamību tautā. Turklāt 20. gadsimta sākumā visi apstākļi bija labvēlīgi, lai 1918. gada 18. novembrī dibinātās valsts priekšgalā nostātos tieši J. Čakste.

Kādas J. Čakste idejas ir aktuālas 21. gadsimta Latvijā?

Demokrātiska Latvija
Ievērojamais pedagogs Mār-

tiņš Celms (1888.–1972.) definēja J. Čakstes uzskatus ļoti kodolīgi: "Nacionālisms. Ideālisms. Demokrātiskums." Ne velti 1998. gada 7. novembrī Šveicē Jungfrau Johas kalnā at-

J. Čakstes piemineklis Jelgavā.

klātajā Brīvības hallē starp 100 lielākajiem pasaules demokrātiem ir minēts arī Jāņa Čakstes vārds līdzās Mahatmam Gandijam (1869.–1948.), Abrahamam Linkolnam (1809.–1865.), Aleksandram Dubčekam (1921.–1992.), Andrejam Saharovam (1921.–1989.), Vudro Vilsonam (1856.–1924.), Vinstonam Čērčilam (1874.–1965.) u.c.

Demogrāfija

Aktuāls ir "diskrētais lūgums mūsu tautietēm", kurā J.Čakste aicina latviešu sievietes atjau-

not cilvēku resursus pēc zaudējumiem Pirmajā pasaules karā, bēgļu gaitās un Latvijas Brīvības cīņās. J.Čakste pārmet vecpuišiem patriotisma trūkumu, bet ar viņiem "tikšot galā"

Finanšu ministrs bezbērnu nodokļa veidā. Čakste uzaudzināja 9 bērnus.

Taisnīgums un politiķu morāle

Čakstes pārliecība – "Taisnība vienmēr uzvarēs". Tiesiska valsts, kurā valda taisnība – tas bija viņa pamatprincips, ieņemot augsto amatu. Mūsdienu Latvijā tiesiskums un vienāds likums visiem vēl ir piepildāma vērtība.

Ļoti aktuālu tēmu mūsdienu Latvijā ir minējis ģenerālis Kār-

lis Goppers (1876.–1941.), savās atmiņās citējot Jāņa Čakstes teikto: "Mums nav vēl partiju valstiskā nozīmē, ir tikai šauras grupas, kas cenšas izmantot valsti personiskās interesēs. "Arī šobrīd Latvijā valda šādas interešu grupas ar saviem šauriem mērķiem. Aktīvs un gudrs vēlētais var izjaukt šo partiju tā saucamo reitingu zombēšanas triku, nobalsojot par partiju, kuras vērtības un uzskati ir atbalstāmi, nevis partiju, kas pēc reitingos norādītā špikera it kā pārvarēšot 5% barjeru. Es vairs nebalsošu par mazāko no ļaunumiem! Ļaunums neatkarīgi no izmēra ir un paliek ļaunums.

Pašreizējo partiju apvienošanās nav bāzēta uz ideoloģiskiem pamatiem, bet gan uz apņēmību, varas saglabāšanas instinktu un sponsoru iegribām. JKP ir bāzēta skaidrā ideoloģijā, tā tiek veidota no apakšas, un tās darbība tiek plānota ilgtermiņa pastāvēšanai.

Līdzīgas Čakstes uzskatus savās atmiņās pauž brīvvalsts LU docents un politiķis Arveds Kalniņš (1894. – 1981.). Politiķi un valsts darbinieki nedrīkst vienlaicīgi būt "veikalnieki". Sabiedriskam darbiniekam, politiķim demokrātiskā valstī pie-

der noteikšana par valsts kasi, bet, ja pats būs saistījies ar "veikalniem", vairs nebūs pietiekami objektīvs, personiskas intereses nomāks sabiedrības intereses. Domājot par saviem uzņēmumiem, piemirsīsies tautas labums. Karsta tēma mūsdienu Latvijā.

Baltijas valstu vienotība

J. Čakste ļoti lielu lomu pievērsa Baltijas valstu ciešākai sadarbībai. Ne velti igaunī un lietuvieši J. Čaksti uzskatīja par vissirsnīgāko draugu, kurš patiesi vēlas trīs Baltijas valstu ciešāku vienību. Tas ir aktuāli arī šobrīd kā militārajā, tā saimnieciski ekonomiskajā ziņā.

Tuvs J. Čakstes domubiedrs notārs un valstsvīrs Jānis Kreicbergs (1864.–1948.) it kā rezumē visu iepriekšteikto: "Laimīgi panākumu un ieguvumu ziņā ir tie tautu vēstures laikmeti, kur politika un gars apvienojušies. J. Čakstem kā politiķim prāts bijis viņa kompass garīgās dzīves jūrā. J. Čakste ir latviešu politiskās aristokrātijas sastāvā. Viņš gāja līdz Eiropas laika garam, zinātnei, politiskajai un sociālajai attīstībai. J. Čakste bija augsti izglītots eiropietis un īsts latvju darba rūķis, goda un gara bruņinieks."

Mediji un nacionālā identitāte

❖ **AGRIS LIEPIŅŠ,**
karikatūrists

Savulaik Ernests Brastiņš par jaunradīto Latviju rakstīja: "Nu, paldies Dievam, bija radies kaut kas, kas saturēja kopā brīvi izklistošos latviešus. Vismaz bija zemes robežas, kaut arī trūkst garīgās. Kam kalpos Latvija?" Protams, atbilde varēja būt tikai viena – latviešu valstij jākalpo latviešu tautai.

Latviskas Latvijas idejas kopšana, pirmkārt, ir katra indivīda ziņā. Lai nacionālus uzskatus popularizētu valsts līmenī, tiek izmantoti dažādi instrumenti, tostarp mediji. Redaktori, žurnālisti, mākslinieki – visi, kas veido to saturu, ir atbildīgi Satversmes priekšā par tajā pausto ideju istenošanu. Saskaņā ar Satversmi nacionālā valstī masu medijos būtu jāpauž latviskas Latvijas idejas.

Masu mediji mums ir visapkārt, mēs tajos raugāties lielāko dienas daļu. Līdz ar to būtisks ir to ietērpis. Vizuālais noformējums veido mūsu priekšstatus par daļo, radina pie latviskas telpas izjūtas un audzina nacionālā vidē.

Diemžēl pedējas desmitga-

dēs latviešu žurnālisti ir izgājuši kārtīgu kosmopolītisma skolu.

Pārlapojot šodienas presi, redzam, ka latviski elementi masu mediju noformējumā parādās visbiežāk kā vizuālais papildinājums intervijai: fotogrāfija stāstam par meiteni, kura olimpisko spēļu bobu izrotājuši ar latviskiem ornamentiem, bilde ar Latvijas hokeja izlases vārtsarga ķiveri un tai uzkrāsoto Mildu u.tml. Varam pozitīvi minēt žurnālā "Ieva" publicēto rakstu sēriju "Ieva mācās latviskumu". Tomēr kopumā šodienas izdevumi pēc sava ietērpja ir internacionāli. Jau Brastiņš norādīja, ka apslāpētās brīvības ilgas latvietis piepilda gluži negaidītā virzienā – viņš tiecas kļūt līdzīgs saviem kungiem vāciešiem. Viņš atdarina vācu modes, atmet savu valodu un sāk lauzties vācu mēlē. Jāsecina – izdevuma, kuram viss dizains – vāks, virsrakstu burti, izmantotie krāsu salikumi un citi noformējuma elementi – būtu veidots vienotā latviskā mentalitātē, kas, protams, smēl no pasaules kultūras, mums pagaidām nav.

Kādu valodu lieto masu saziņas līdzekļi? Tirai un nepiesārotai valodai ir milzu nozīme latviskas dzīves telpas veidošanā, bet arī tā kļuvusi internacionāla un pilna ar svešvārdiem, kaut to pašu domu varētu izteikt latviski. "Dienas Biznesā", kur ikdienā zīmēju karikatūras, tiek lietots vārds "rentabilitāte", bet latviešu valodā rodams skaists vārds "pelnītspēja". Protams, arī valoda at-

tīstās, bet tam nebūtu jānotiek noplicināšanas virzienā.

Radio un televīzija – lai teksti nebūtu pārāk akadēmiski un teiktais izklausītos baudāmāks vidusmēra klausītāja ausij, raidījumu vadītāji un intervējamie runā neizkoptā "sētas" valodā, pilnā ar rusicismiem, anglicismiem un slenga vārdiem. Dažbrīd, nespējot pateikt neko sakarīgu, vienkārši gvelž. **Gan valoda, gan ietērpis ir līdzekļi, ar kuru palīdzību paužam savus uzskatus, idejas. Jo šie darbarīki izkoptāki, jo iedarbīgāki pielietojumā. Mediju loma te grūti pārvērtējama.** Jā, mediju uzdevums ir it kā sniegt patiesu, neitrālu un objektīvu informāciju, analīze un secinājumi lai paliek lasītāju pašu ziņā. Bet tas ir apmāns – katra ziņa ir konkrēta cilvēka ar savu pasaules uzskatu veidota. **Plašsaziņas līdzekļi bija, ir un vienmēr būs sabiedrības domas veidošanas instrumenti.**

Sludinot pārmērīgu liberālismu, ātri nonākam pie kosmopolītiska indivīda bezatbildības pret sabiedrību. Skandalozi izteikumi, bezkaunīgi paziņojumi un braukšana ar muti pedēja laikā kļuvušas par modes lietu arī latviešu intelektuāļu intervijās.

Par dzimto zemi, uz kuras latviešiem stāvēt, mitinoties ārzemēs, jāklūst plašsaziņas līdzekļiem! Šim pamatam jābūt latviskam un nacionālam, jo vienīgi tad latvietis plašajā pasaulē nezaudēs savu latvisko identitāti. Mana pārliecība ir, ka mākslai vajadzētu būt nacionālai gan pēc satura, gan formas.

Iz latvieša dzīves

❖ **JURIS PAVĪTOLS,**
mūziķis, grupas "Līvi"
dibinātājs, pasniedzējs
Liepājas Universitātē

It kā viss, uz ko pirms vairāk nekā 20 gadiem tikai cerējām, ir noticis. Valsts atgūta, teritoriju sargājam, valoda vismaz likumiski nostiprināta, ļaudis strādā, atpūšas... un arī mūk! Mūk no pašu atjaunotās Valsts! Mūk, lai atgūtu kredītos zaudēto, mūk, lai beidzot pasauli redzētu, mūk, jo pārpārēm izjutuši negodīgumu.

Negodīgums, izrādās, ir viens no būtiskiem aspektiem, kas nereti padarījis mūs par

skeptiķiem, skauģiem, nenovīdīgiem ironizētājiem.

Taču katrs mēs godīgumu, šķiet, uztveram savādāk. Kaimiņš brauc ar "Volvo", bet man žogs sagāzies. Viņš jau padomju okupācijas laikos zaga, labi dzīvoja, bet nu deputāts! Kur te godīgums? Otrs kaimiņš zemi atguva, dānim pārdeva, kas tur tagad cūkas nobaro. Kaimiņš par strādnieku pieņemts. Kur te godīgums? Piemērus varētu saukt pat valsts iestāžu vadītāju līmenī. **Tāpēc jautājums, vai ir iespējams no šāda apburta loka izrauties, pašreiz kļūst aizvien aktuālāks. Bet kas tad ir tas, kas traucē mums šo izraušanos veikt un ar ko jāsāk?**

Vai nav jāsāk "ar augšām"? Augšām, kur notiek nevis ministru iecelšana, bet tirgošanās par portfeliem. Kur ētiku un godīgumu pat deputāti dažkārt piesedz ar nekaunību, it kā likumu nepārkāpjot! Kur tautai stāsta vienu, bet dara citu. Ētika? Godīgums? Zināšanas? Patriotisms? Drīzāk jau pašapmierinātība un vienīgā doma par

to, lai liek tevi mierā! Tikai tad vairs nav valsts attīstība, bet stagnācija.

Kāds ir vienīgais iespējams ceļš?

Vēsture saka – demokrātijas ceļš, kas, gribi vai ne – pāraug patriotismā. Patiesss godīguma ceļš. Cilvēki nereti neredz savu vietu šajā kopējā ceļā, kuru bieži vien aizņēmuši džipi un villas, gādāti par naudu, kas gūta, istajā brīdī gadoties istajā vietā. Un tie jau nu neļausies traucēties. Tie plaši un gari runās par nacionālām lietām, ekonomiku, finansēm, bet par godīgumu, godīgu rīcību – tikai pieļāvuma formā. Ja, godīgumu meklēdams, būsi iebraucis viņa ļoti sargātā laucīnā, tevi ņems un nopulgos, un par grēkāzi padarīs. Vai kaimiņš to var nejust? Jūt, ja vien vēl par kaut ko interesējas. Bet nu jau bieži vienkārsi atmet visam ar roku, jo paša mazais žogs jāremontē. Un nesaprot, ka nekas nemainīsies, ja vien nepiedalīsies un nepalīdzēs šī godīguma ceļa bruģēšanā. Līdzot šim ceļam, līdzēsī sev!

JAUNĀS KONSERVATĪVĀS PARTIJAS IZDEVUMS

KONTAKTI

Kancelere
JOLANTA EIHEŅTĀLE,
mobilais tālrunis:
29453111,
e-pasts:
kanceleja@konservativie.lv

Mēs tāpat kā Jūs esam gudri, čakli, zinoši. Mums jāpūlējas vienkopus! Pievienojies Jaunajai konservatīvajai partijai!

Uzzini par mums vairāk internetā:
konservativie.lv
facebook.com/konservativie.lv
draugiem.lv/konservativie.lv
twitter.com/konservativie